

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 3 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-hasabos hirdetésre egyzetér 20 fill.
1-hasabos hirdetésre 16 fill.
Hirdetés ára 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda, Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, június 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlekk: Perczel Dezső II.
- Perczeleskedés.
- Az osztrák trónbeszéd.
- Az „Inditványozók” kudarca.
- Almai Tihamér meghalt.
- Időgen munkások Aradon.
- Vincellérek forradalma.
- Zendülés az aradi fogházban.
- Botrányok egy közgyűlésen.
- Térca: Kartyacsák a fővárosban.

Perczel Dezső II.

Arad, június 19.

A humor leggyilkosabb fajtája az, a mely a képviselőház mai ülésén Rakovszky István alelnök egész viselkedésében és minden szavában megnyilatkozott. A hatalmon levő koalíció minden bűne és minden következetlensége széles vonásokban rajzolódott ki minden józanul gondolkodó ember előtt, amikor Rakovszky István, ez a szerencsétlen, erőszakos politikus egyszerűen átgázolt a házszabályokon, egymásután tizenöt embertől vonta meg a szót, tömeges rendreutasításokkal szolgált a nem koalíciós képviselők legártatlanabb közbeszólására, mialatt a koalíciós közbeszólások durva hangját nem volt hajlandó észrevenni. A humor egyenesen öldöklő lett, mikor az elnök nyíltan inparlamentáris eljárását, a házszabályok megcsufolását a koalíció tapsokkal és helyesléssel ismerte el helyesnek, célszerűnek és jogosnak. Ugyanaz a koalíció, amely Per-

czel Dezsőt hazaárulónak kiáltotta ki erőszakoskodása miatt, ma elismerte az erőszak, a Perczel Dezsőnél sokkalta durvább erőszak alkalmazásának jogosultságát.

Minden félreértést kerülendő, ki kell jelentenünk, hogy az obstrukciót minden formájában helytelennek, igaztalannak és nemzetrontó hatásúnak tartjuk. A házszabályokban megadott obstrukciós módok megszorításának szükséges voltát a szólásszabadság érvényesítésével szemben nem lehet elismerni; de mihielyt a szabadságokból szabadosságok lesznek: helyénvaló minden eszköz, amelyet a parlamenti rend és munkaképesség helyreállítása érdekében használ az elnök.

Ebből a szempontból Rakovszky Istvánnak talán igaza is lehetne. De az igazság relativ fogalom. Igazuk van a törvény betűje szerint a horvátoknak is, akiknek a házszabályok megadják a jogot a tárgyalások ugyanolyan formában való megakasztására, mint aminő formában annak idején Rakovszky István és elbarátai megakasztották a Ház munkáját. Nem is arról van itt szó: ki mellett áll az igazság? A többség, amely a nemzet egészének is többségét képviseli, föltétlenül igényt tarthat arra, hogy döntő sulya legyen a törvényhozásban s ne legyen kitéve a kisebbség makacskodása folytán beálló munkaképtelenségnek. Ez a parlamentarizmus egyik alapvető elve, ez maga a megdönthetetlen dogma. Eszünk ágában

sincs, hogy ellene szót is szóljunk. De volt valamikor, — nem is olyan régen, — egy politikai szövetség, amely a kisebbség jogának cégére alatt megcsufolta ezt a dogmát, megtagadta a többség legegységibb jogait s lerántotta az elnöki székből azt az embert, aki zsebkezdőjét lobogtatva jelt adott arra, hogy a többség szabálytalanul bár, de érvényesítse akaratát.

— Ismerjük ezt a játékot! — harsogta ma az elnöki székből Rakovszky István. És tényleg: ők ismerik ezt a játékot, amelyet most könnyedén játéknak neveznek, holott annakidején hazaáruló gazember volt mindenki, aki nem játszott velük.

— Tudni fogjuk, hogy kell ellene eljárni! — kiáltotta az alelnöki székbe került néppárti vezér. És tényleg: Perczel Dezső pirulva sütötte volna le a szemét, ha azt az erőszakosságot látta volna, a melylyel ma Rakovszky az összes eddig ismert elnöki vaskezeseket lefőzte. Az a cenzári gög, amelylyel ez a gondolatokban szegény és szerencsétlen természetű ember a kisebbséget provokálta, egyenesen páratlan. Wekerle erélyes rendszabályokat ígért s az ország tapsolt neki. Az erélyes rendszabályok az obstrukciókkal szemben helyénvalók. De nem lehet helyénvaló az, hogy az elnöki székből hetykén, elnöki hatalma tudatában, packázva a végletekig ingerelje valaki egy — habár közjogilag nem önálló, ország kiküldött képviselőit.

Kartyacsák a fővárosban.

(A megtört nők. — Egy fölháborodott hang. — A családok és lopások különböző nemel. — A választmányok kütelességmulasztása.)

A kispolgárok klubjaiban nincs meg az ugynevezett kaszinói szigor. Ha vannak is öngyilkosságok — mint ahogy nemrég a Józsefvárosi Kór baccarat-szobája kergetett öngyilkosságba egy vállalkozót, — ezeknek nem a huszonnégyórás becsületkódex, vagy a csaláson való rajtakapás az oka. A kölcsönök huszonnégy hónap múlva is fizethetők, ami ellen nem eshetik kifogás. Az azonban más lapra tartozik, hogy a csalók ellen nem jár el elég szigorúan a demoralizált kártyaszoba publikum. Tény az, hogy egy-két rongyosabb ekzisztenciát, akit csaláson kaptak, kilöktek a kaszinókból, de ezzel szemben minden kártyásember tudomása szerint az összes polgári kaszinóknak ugyanolyan működnek a landó csalók, akiket részint azért nem löknek ki, mert jobbfejta polgári állású emberek, részint pedig azért, mert nincs meg senkiben az erkölcsi bátorság ellenük föllépni és a tisztítás munkájával járó kellemetlenségeket vállalni. Így aztán az eddigi cikkeinkben kimutatott biztos veszteségekhez csinos összeggel járul az a pénz, amit a csalók visznek haza.

Erdekes körülmény, hogy legtöbbször öreg urak csalnak. A Fészekből kitessekeltek egy öreg urat, aki a megnyert téhez a markában szorongatott és pénzértéket képviselő csontlapokat hozzacsuszta, veszteség esetén pedig

a tétjét az asztalról lehuzta. A múlt héten az Erzsébetvárosi Kaszinó nyári palotájából vezettek ki egy gentlemant, aki százkoronás bankókkal csal. Ellenben ugyancsak a múlt héten történt az, hogy egy tisztességes ember — ugyan csak ebben a palotában — nem oirván tovább nézni a csaló játékot, felkiáltott:

— Ezt nem birom tovább nézni! A szomszédom állandóan csal!

Valatára fogták a szomszédot, akiről egyébként mindenki tudja, hogy csal, s ő azzal mentette magát, hogy rövidlátó. Ecce nevettek egyet és a játék vigan folyt tovább, a csaló tovább játszott és tovább csalt.

Hogy a csalásban kifejtett ö letességet, sőt zsenialitást kellőképpen méltányolni tudjuk, ismernünk kell a baccarat asztal szerkezetét. A bac asztal egy óriási, zöld posztóval bevont asztal, melynek közepén, egymással szemben ül a bankár és a croupier. Körül játékosok ünek, ezek mögött álló játékosok szoronganak, összesen ötven hatvan ember. Az asztalnak margója van. Fehér vonal választja el a belső részt a margótól. Minden pénz, ami a vonalon belül van téve, tétnek tekintetik. Ha a bank nyer, a croupier behuzza a pénzt. Ha a játékos nyer, az összes pénzre kifizet a croupier még egy szer annyit. Az olyan pénznek, amely a vonalra van téve, csak a fele játszik. Így jelzi például a vonalra tett huszkoronás a tizkoronás tétet. Ez elemi bevezetés után pedig lásuk a csalók ötleteit.

1. A „busuló juhász”. — A csaló rákö-

nyököl az asztalra, és a kezére támasztja a fejét. Ehez joga van. Busul. A tizforintos bankója a vonalon van. A könyöke ellenben a tizforintos bankó közvetlen közelében van. Így várja az eredményt a busuló juhász. Ha a bank nyer, villámgyorsan kihuzza a bankót a könyökével, hogy a croupier ne söpörhesse be. Ha a játékosok pártja nyer, villámgyorsan betolja a bankót, hogy öt forint helyett tizet fizessenek ki rá. Ha vesz, kibusulja a pénzt, ha nyer, bebusulja. Biztos üzlet.

2. Az „oszlopos tag”. — Azért hívják így, mert ezüstpénzből rakott oszlopokkal dolgozik. Egyike a legravaszabb ötleteknek ez a kereseti mód. A játékos egymás fölibe rak tiz koronát. A kis oszlop közepében elhelyez egy tiz koronás aranyat, amely oly vékony, hogy észrevétlenül lapul meg az ezüst között. Már most, ha a játékos nyer, a ceruzájával feldönti a kis oszlopot, a kis arany előtűnik, s a croupier annak rendje szerint kifizeti rá a husz koronát. Ha azonban veszít a játékos, a besöpítés pillanatában rámutat a kis oszlopra és így szól:

— Ez tiz korona, adok helyette papirpénzt.

És kihuzván az oszlopot, befizet tiz koronát papírban. Azt persze nem gyanítja a croupier, hogy a tiz koronának látszó oszlop bélelve van egy arannyal. Így a játékos, ha veszít: tiz koronát veszít, ha nyer: husz koronát nyer. Kitéző üzlet.

3. „Az előzékeny férfit”. — Az előzékeny férfit sajnálja a szegény croupier, hogy oly

Eltételezve a gyilkos következetlenség-től, meg kell állapítanunk, hogy Rakovszky István nem szolgált mai pókhen-diskedésével nemzeti ügyet, nem szolgálta sem az ország, sem a kormány, sem a koalíció érdekeit. Néki az izgágáskodás amolyan *sine qua non*, s azzal azután mit sem törődik, ha a szenvedelmeket a végsőkig fokozva, egyenesen belegázol a békés törekvések érvényesülésébe.

A koalíciónak pedig megvan a maga gyönyörűsége. Ott van az ő szerelmes fia, Rakovszky István, akiben néki öröme telik, különösen olyankor, amikor idegen nyelven harsogják a 48-as program hívei felé:

— Nincs magyar függetlenségi képviselő, aki tiltakozik ez ellen? Hallgattok mind?

Igen, hallgatnak mind.

§.

Perceleskedés.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Rakovszky István elnöklétével ülést tartott, am ilyen a vasutas javaslatok tárgyalása volt napirenden. Az elnök erőszakoskodása folytán az ülésen váratlan vihar tört ki. Rakovszky tizenöt képviselőtől megvonta a szót és többeket rendreutasított. Az izgalmas jelenetek egészen az ülés végéig tartottak.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 19.

Amíg a kormány tagjai mindent elkövetnek, hogy a horvát obstrukciót békés úton leszereljék, addig a koalíció *enfant terrible*-je, Rakovszky István ma a végletekig elmérgesítette a helyzetet. Ön-kényes és erőszakos magatartásával egyenesen kompromittálta a magyar parlamentarizmust s felkeltette a horvátokban a legszélsebb határig menő obstrukcióra való törekvést. A tömeges és nagyjából indokolatlan szövegvonások, rendreutasítá-

sok és a mentelmi ügyek felidézése a legszerencsétlenebb balfogások közé tartozik. Rakovszky Istvánnál azonban sohasem tudni, hogy micsoda hátsó gondolatok vezetnek s mai viselkedésének magyarázatát is alighanem a legközelebbi napok fogják megadni.

A Ház mai ülése a történetekhez képest a legnagyobb izgalom jegyében folyt le. Félő, hogy ez az izgalom még növekedni fog s a magyar parlament legközelebb ismét sajnálatos jelenetek színhelye lesz. De — mit bánja azt a sfinx: Rakovszky István?

Az ülésről ez a tudósítás számol be:

(Folyó ügyek.)

Elnök: Rakovszky István.

Elnök: Ugron Gábor tegnapi felszólalására reflektálva, konstatálja, hogy Cerovac István beszédéből csakugyan kimaradt egy csomó idézet. A vizsgálat kiderítette, hogy a horvát gyorsíró azokat a citátumokat nem hallotta. Az illető részt utólag be fogják venni a naplóba.

Sümei Vilmos: A közlekedési és pénzügyi bizottság nevében beterjeszti a szlavóniai drávidéki, a belic-eszéki, moslavina-körösmajori és fogaras brassói h. é. vasutak engedélyezéséről szóló javaslatok tárgyában a jelentéseket.

Holló Lajos: A hatodik bíráló bizottság nevében jelenti, hogy Petrovics István nagyorlenci képviselő ellen a panaszt visszavonták.

A Ház a képviselőt végleg igazolta.

Jegyző: Jelenti, hogy az interpellációs könyvbe Vlád Aurél jegyzett be interpellációt a kereskedelmi miniszterhez a postások szervezkedésének eltiltása dolgában.

Az interpellációkra fél három órakor térnek át.

(Az első szövegvonás.)

Supilo Ferenc: A házszabályokhoz és személyes megtámadtatás címén kér szót.

Elnök: Hanyadik szakaszhoz?

Supilo Ferenc: A 215. § hoz.

Elnök: Tessék!

Supilo Ferenc: Horvátul tiltakozik a neki tegnap kijutott rendreutasítás ellen.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy a házszabályok 222. § a értelmében az elnöki figyelmeztetést sem vita tárgyává, sem szóvá tenni nem lehet. A szöveget nem engedem meg. (Nagy zaj.) Következik

Jegyző: Potosnyák Ferenc!
Supilo Ferenc: Folytatja beszédét. (Nagy zaj.)
Elnök: A képviselő irtól megvonom a szót.
Ha nem tesz eleget az elnöki intézkedésnek, indítványozom, hogy a házszabályok 255. § értelmében járjon el a Ház.

A jegyző: Potosnyák Ferenc!

Supilo Ferenc: Tiltakozik.

Ugron Gábor: Más következnek! Üljön le!

Elnök: Nincs itt!

(Iskolásdi!)

Potosnyák Ferenc: Visoki sabore!

Elnök: Hát akkor tessék idejében felkelni!

Én nem beszélhetek horvátul

Ugron Gábor: Saját nyelvüket használhatják, de tudni kell magyarul. Szavaznak, mint a birkák! (Zaj.) Ezen nem való nevetni. Lelkiismeretlenség, ha 40 ember azt sem tudja, hogy mire szavaz.

Potosnyák Ferenc: Beszélni kezd, de fel-tűnő nagy szüneteket tart az egyes mondatok közt.

Elnök: Tessék szólni, különben megvonom a szót. Nem engedem, hogy ilyen mesterséges szünetekkel buzzák ki az időt. (Nagy zaj.)

Supilo Ferenc: Nem vagyunk iskolában! (Nagy zaj.)

Elnök: Rendreutasítja Supilot.

Tuskán Gergely: Közbeszól.

Elnök: Tuskánt rendreutasítja.

Potosnyák Ferenc: Folytatja beszédét. A most folyó vitát szerinte nem a horvátok provokálták, hanem a napirenden lévő törvényjavaslattal kényszerítették őket erre. Ez a törvény nem viseli magán a koalíciós kornak méltányos karakterét. Ezt hosszabban fejtegeti.

Elnök: Figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól. Tisztelt a szólásszabadságot, de az amúgy is hosszúra nyúlt vitát mesterségesen huzni nem engedi.

Zagorác István: Közbeszól.

Elnök: Zagorácot rendreutasítja.

Zagorác István: Erre megjegyzést tesz.

Elnök: Figyelmezteti, hogy a házszabályokat fogja ellene alkalmazni. (Oriási zaj.)

Ugron Gábor: Viseliék magukat tisztességesen. (Oriási zaj.) Fogjátok be a szájatokat. (Oriási zaj a horvátoknál.) Felkiáltások: Ugront miért nem utasítják rendre.

Potosnyák István: Folytatja beszédét.

Elnök: Másodszor figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Potosnyák István: Beszél.

Elnök: A képviselő irtól megvonom a szót. (Oriási zaj.)

sokat kell hajlongania, hogy meg kell olvasnia a tétet, mielőtt kifizeti őket. Ő tehát segít a croupiernek. Hogyan segít? Ő is oszlopba rakja a koronát. Mondjuk: tesz nyolc koronát. Mikor rákerül a kifizetés sora, a croupier rendes szokása szerint megkérdi:

— Mennyi az?

Az előzőeken férfiú már ekkor a két ujjá közt tart egy aranyat. És mikor ujjával fel-löki az oszlopot, hogy a croupier megolvassassa, az aranyat a koronák közé ejti. Erre ezt is kifizetik. Az előzőeken férfiú tehát, ha veszít, annyit veszít, amennyit tett. Ha ellenben nyer, tíz vagy husz koronával többet nyer, mint amennyit tett. Nagyon jó üzlet.

4. A „hörghurut” (bronchitis.) A hörghurut a hörgőknek, az emberi tüdő bronchusainak hurutos megbetegedése, mely a nyálkahártyák gyulladással állapotával, állandó köhögési ingerrel, sőt leggyakrabban makacs és fájdalmas köhögéssel jár. A baccaratban ez a köhögés a játékos részéről makacs és a bankár részére fájdalmas. Miért? Mert a köhögő a vonalra fekteti a százkoronás bankót, amelynek így tehát csak a fele áll, ha elvész. Ha ellenben a játékos nyer, akkor egyet köhög, kissé az asztalra hajolva, minek folytán a százkoronás lomha lebénással beröppöl a vonalon túl és értéke száz koronává növekszik ezáltal. Tehát minden ilyen köhögés ötven koronát jövedelmez a csalónak. Az Erzsébetvárosi Kaszinó múlt heti csalója rövid negyedóra alatt hatszáz koronát köhögött így össze magának, mielőtt kidobták. Ugyanezért dobtak ki a télen nem is egyet a Józsefvárosiak. Elsőrangú üzlet.

5. Az „asszonyi hajszál.” — Az asszonyi hajszál nagyon veszélyes, még a baccarat-csalásban is. Használati módja a következő. A

játékos a hajszálát egy kis viasszal a bankó alsó felére erősíti. A bankót betolja a tétet számára kijelölt helyre, a hajszál végét pedig az asztal alatt fogja. Most már könnyű kitalálni a többit. Ha nyer, kifizeteti magát. Ha veszít, a hajszállal szép lassan kihuzza a bankót a margóra, a többi pénze közé. Ez azonban nagyon veszélyes eljárás és naponként csak egyszer ajánlatos az alkalmazása. A magától mozgó pénz könnyen feltűnik. Másodrangú üzlet.

6. A „visszhang.” — Klubjainkban osztondel mintára a közhitei játékosnak, ha nincs váltott pénze, vagy a tolongásban nem tud közel félni az asztalhoz, joga van egyszerűen be-mondani a tétje összegét. Rendesen így hangzik az ilyen bejelentés:

— Ötven korona annonce.

A croupier int a fejével, hogy tudomásul vette. Ha a bank nyer, az annonszáló befizeti a pénzt. Ha a játékospart nyer, a croupier átad neki ötven koronát. Már most nagyobb tolongás esetén: vasárnapi játéknál, az Erzsébetvárosban pedig csütörtökön, amikor társasvacsora címén fokozottabb a zsebelés, megjelenik az ugynevezett annonce visszhang. Valaki elkiáltja magát: „Husz korona annonce!” Mögötte egy félénk hang is jelentkezik a husz koronáért, mondván: „Hiszen hallották, én is annonszáltam.” Ha vesztenek, akkor a félénk hang nem jelentkezik fizetni s ha ezért kérdőre vonják, így szól: „En csak ismétlem, amit ő mondott, hogy a croupiert figyelmeztessem.” Ez már gyakoribb eset és nagyon veszélytelen csalás, mert a csaló tisztán csak hanggal csal. Verba volant. Szavak röpködnek csupán. A croupier vállat von és belenyugszik. Legelsőrangú üzlet.

7. A „náthás croupier.” — A csalásnak ez a módja is huruton alapul, de a nátha néven

ismert népszerű huruton. Mükedvelő croupier k gyakorolják, olyankor, mikor a klub rendes croupierje nincs ott, vagy kifáradt. A croupier előtt nagy halom ezüstpénz hever. A croupier ellenben náthás. Kifizet egy veszített tétet és a markában marad egy félmarék korona, vagy néhány arany. Ekkor kifujja az orrát és a zsebkendővel együtt a zsebébe teszi a pénzt. Ahányszor kifujja az orrát, mindig pénzt tesz a zsebébe, kivéve azt az esetet, melynél már akkor csuszta a zsebébe a pénzt, mikor a zsebkendőjéért nyul. És miután nagyon náthás, mindenik zsebében van egy zsebkendő. Hogy miért? Mert mikor másodszor nyul ugyanazért a kendőért, csörög a zsebben a pénz. Hát új zsebek és új kendők kellene. Ezzel a módszerrel a Fészekben járta meg egy dilletáns. A Fészekben csont-zsetonnal játszanak, s így a náthás, csontot rakott a zsebébe. Valaki észrevette és erre megmotozták. Tele volt csonttal. Kidobták. Mégis — jó üzlet.

8. „Kamatkozó lopás.” — Ez brutális tolvajlási mód, de azért mégis van benne ötlet, mert a lopott pénzt azonnal száz százaléka kamatra helyezi el. Az illető a croupier mellé ül. Mikor a croupier feláll, hogy kifizesse a tétet s az asztal másik felére hajol, a csaló egy pénzdarabot kihuz a croupier felső teste által ily módon eltakart csomóból. De nem huzza ki a maga számára, hanem áthuzza a csomóból a tétet helyére, úgy, hogy a következő pillanatban a mit sem sejtő croupier a lopott aranyra egy másik aranyat kénytelen kifizetni. Így lop el a csaló egy aranyat s ez az arany lopja el aztán a bankártól a másodikat. Pompás üzlet.

9. A „his szeleburdi.” — Nagy tolongásnál, elseje körül szokták csinálni, amikor a hi-

(Elő a Perozel-zeebken őt!)

Felkiáltások a baloldalon: Leülni! Leülni!
Potosnyák István: Tovább beszél.Elnök: Ötől megvontam a szót! *Rendre-
utasitom!*Potosnyák István: *Fölemelt ököllel kiált va-
tamit az elnök felé.* (Oriási zaj.)Elnök: Másodszor is rendreutasítja Potos-
nyákot. (Folytontartó nagy zaj.) Konstatálom,
hogy itt a házszabályok 256. §-át látom fenfo-
rogni. Kérde a Házat, hajlandó e az esetet a men-
telmi bizottság elé utasítani? (Oriási zaj.)A Ház tulajdonos többsége feláll, csak *Hé-
derváry Lehel* és *Kelemen Samu* maradnak ülve
a koalíciós képviselők közül.Elnök: A mentelmi bizottság huszonnégy
óra alatt köteles jelentést tenni. (Oriási zaj. Fel-
kiáltások a horvátoknál: *Roszsabb ez, mint Per-
czel Dezső!* A többségi padokon: *Mars el Zág-
rábba!*)Elnök: *Óriási zaj közben felfüggeszti az
ülést.* (A horvátok felugrálják. Supilo és többen
zeebkendőt lobogtatnak Rakovszky felé. A szü-
net alatt nagy zaj és izgalom közben fojlik a
vita a teremben)

(Tömeges szövegvonások.)

Szünet után: Tuskán Gergely a házszabá-
lyokhoz szól. Alig mond néhány szót, melyben
az elnök eljárását kritizálja.Elnök: A képviselő urtól megvonom a szót.
(Oriási zaj.)Supilo Ferenc: Felszólal a házszabályokhoz.
(Rengeteg zaj.)Elnök: Az elnök intézkedését kritizálni
nem lehet. *Megvonom öntől a szót.* (Nagy zaj.)Supilo Ferenc: Az öklét rázva, nagy föl-
indulással kiabál az elnök felé: *Itt nincs ko-
média!*Elnök: *Rendreutasitom!* Következik Luki-
szics Odön.Brediceanu Coriolán: Én előbb jelentkez-
tem! Konstatálja, hogy Ugron Gábor közbeszó-
lásaival megakadályozta Potosnyákot abban,
hogy beszédét elmondja.Ugron Gábor: Megjegyzésem, hogy főtartja azt
az állítást, hogy nem járja, hogy ideképvise-
lők jöjjenek határozatokat hozni, akik kukkot
sem értenek magyarul.Lukiszics Odön: a házszabályokhoz szól.
Egyetlen mondatot mond.Elnök (csenget): *Megvonom öntől a szót.*
Budiszavlievics Bude: A házszabályokhoz szól.Elnök (csenget): *Megvonom öntől a szót!*
(Oriási zaj. A horvátok gunyosan tapsolnak.
Felkiáltások: *Éljen Perczel Dezső!*)

vatalnokok, újságírók elviszik a fizetésüket a
kártyaklubokba. Ilyenkor tele van az asztal
bankóval, egyetlen téten öt-hatszáz, sőt ezer
korona is fekszik különböző pénznemekben. A
játékosok veszítenek. A croupier az asztalra
hajol, hogy besöpörje a bankba a pénzt. E pil-
lanatban a család nyíltan bedob négy-öt bankót
a többi közé. Rákiáltanak a szomszédai: „Ké-
rem, hiszen épp most vészelt el a tét, ön ko-
rán tett a következőre!” A kis szeleburdi ijedt
arcot vág, felkiált: „Hja ugy?” és kihuzza —
nemcsak azt a négy-öt bankót, amit most do-
bott be, s amit joga van kihuzni, hanem azt a
négyet-ötöt is, amit idején tett és elvesztett.
Vagy kihuz vele bármely más idegen bankót is.
Jó üzlet.

Ezek azok a főbb és ismertebb csalási mó-
dok, amelyek a kártyakaszinókban divatban
vannak. A kaszinók azonban annyira félnek a
csalók rossz szájától, hogy nem merik őket ki-
pécézni. A választmányok méltóságukon alól
való dolognak tartják ilyesmivel foglalkozni. Az
egyeseket pedig demoralizálja a kártya. Ha
nyer, a markába nevet és nem törődik semmi-
vel. Ha veszít, a pénze után szalad, kölcsönt
kér, vagy — maga is megpróbálja. És sehol
semmi nyoma semmi erkölcsi felháboro-
dásnak. Mint ahogy mi is kedélyes oldaláról
fogtuk fel ismertetésünkben a dolgot. De annyi
piszok, annyi szemét közt, amennyi Pesten egy
ilyen baccaratszobában összegyűl, az odacsábult
jobbérzésű ember is csak két eljárás közt vá-
las that: vagy kitör, ordít, verekszik és világ-
raszóló véres botrányt csap, vagy gondolkozik
egyet és mosolyog. És az élet — és a pesti
erkölcs — ismeretének bizonyos fokán túl még
a mosolygás a legbölcsebb dolog. (P. N.)

Supilo Ferenc (közbekiált): Hát tetszik ez
nektek? *Nincs magyar függetlenségi képviselő,
aki tiltakozik ez ellen? Hallgattok mind?*Tribicsebits Szvetozár: A házszabályok
hoz szól.Elnök: *Megvonom öntől a szót!* (Nagy zaj.)
Lissovatz Mladen: A házszabályokhoz szól.Elnök: *Megvonom öntől a szót!* (Oriási zaj.)
A függetlenségi pártot tapsolnak.)

Zagorac István: A házszabályokhoz szól.

Elnök: Potosnyák ügye már a mentelmi
bizottság előtt van. Ezt nem érintheti. *A szót
Zagoractól megvonom.*Popovics Dusán: A házszabályokhoz kér
szót.Elnök: *Megvonom tőle a szót.*Popovics Dusán: Folytatja beszédét. Kon-
statálja, hogy itt megsértették a házszabá-
lyokat.Elnök: Melyik szakaszt sértették meg?
Viád Aurél: Melyiket nem sértették meg?
(Nagy zaj.)Elnök: Rendreutasítja.
Surmin Györgytől, Lorkovics Ivántól *szin-
tén megvonom az elnök a szót.*

Magdics Peró: A házszabályokhoz szól.

Elnök: *Megvonom tőle a szót.*Magdics Peró: *Fala!* (Köszönöm) Éljen a
magyar szólásszabadság!Babics Ljuba a következő szónok. Az el-
nök rövid uton *leülteti*, külön figyelemezte-
tés nélkül.

(Kitör a hadnagy ur.)

Modrusán beszéde valamivel nyugodtabban
kezdődik. Ez a nyugalom azonban csak néhány
pillanatra tart.Elnök nyilatkozik ezután. A horvát képv-
selők azt állítják, hogy itt a szólásszabadság
veszedelemben forog.

Hodzsa Milán: Igaz.

Rettegetes zaj. Hodzsa köré gyülekeznek,
fenyegetik.Elnök: Senki nem akarta bántani a szólás-
szabadságot. Ellenkezőleg, a horvátok tévesztet-
ték el a parlamentárizmus célját és az elnök
figyelemezéseiből tökélet akarnak csinálni. *Is-
merjük ezt a játékot* és tudni fogjuk, hogy kell
ellene eljárni — harsogta Rakovszky.

Az ülést ezután felfüggeszti.

Negyedórai szünet után újra megnyitja az
ülést Rakovszky István. Kijelenti, hogy a rendet
feltétlenül fentartja és a házszabályokat a leg-
nagyobb szigorral fogja alkalmazni, a 255. sza-
kaszat is, és kérni fogja a házat a legszigorubb
fegyelmi eszköz alkalmazására.Liszavac Mladen a javaslathoz szól, horvát
nyelven. Közben több ízben magyar nyelven
olvas föl a javaslatokból.Rakovszky István jelenti, hogy a mai ülés
jegyzőkönyvének azt a részét, amely *Potosnyák
Ferenc* mentelmi ügyére vonatkozik, hitelesi-
teni kell, hogy az eljárás megindítható legyen.
A Ház a jegyzőkönyvi kivonatot hitelesíti.

(Potosnyák visszautasította a meghívót.)

Návay Lajos elfoglalja az elnöki széket és
jelenti, hogy Potosnyák nem akarta átvenni a
mentelmi bizottság meghívását, mert magyar
anyanyelvű. (Nagy zaj. Felkiáltások: *Hallatlan!*)
Erre ő jegyzőkönyvet vett föl az esetről két
tanu jelenlétében.Olay Lajos indítványozza, hogy holnap, a
mentelmi bizottság jelentése után rögtön tár-
gyalja a Ház az esetet.

Elnök helyesli az indítványt.

Langyel Zoltán szerint erre nem is kell
külön határozat, de megjegyzi, hogy a meg-
hívó visszautasítása nem jelenti a mentelmi
eset megismétlődését. A Ház irományait csak
magyar nyelven lehet kiadni és ezért fölsle-
gesnek tartja a jegyzőkönyvezést.

A Ház tudomásul veszi Olay indítványát.

Vinkovics Bozsó beszél a javaslat ellen
horvátul.Minthogy Viád Aurél nem volt jelen, a
postászszerkesztés ügyében bejelentett inter-
pelláció elmaradt.

Ezzel az ülés véget ért.

Az osztrák trónbeszéd.

Orkődnek a gazdasági közösségen.

A véderő fejlesztése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

Az osztrák *Reichsrath* mai ünnepies
megnyitására a király az osztrák parla-
menttől várt munkásságot olyan trónbe-
szédben vázolta, amely szinte jóval sér-
tőbb a magyar nemzetre, mint a leggya-
lázkodóbb romániai falragasz. Az osztrák
kormány által megszövegezett és a felség
által fölolvastott trónbeszéd ugyanis egye-
nesen konfiskálja Magyarországnak azt a
törvényben biztosított és elvitázhatlan jo-
gát, hogy gazdasági téren teljesen füg-
getlenül és önállóan rendezkedhetik be és
e tekintetben sem a pragmatika szankció,
sem az 1867: XII. törvények által kor-
látozva nincs. E két, az Ausztriához való
viszonyunkat szabályozó törvényt annyira
illik ismernie az osztrák kormánynak,
hogy kizárólag *gazdasági* jellegű kérdést
ne állítson oda *politikai* jellegűnek és gaz-
dasági viszonyunk lazulásától ne féltsen a
tisztán hadügyi és külügyi közösséget
megállapító pragmatikát.

Amikor *Körber* Ernő volt osztrák mi-
niszterelnök a mai trónbeszédhez hasonló
jogfosztásról értekezett az osztrák Reich-
srath-ban és a magyar parlamentben
Khuen-Héderváry gróf nem utasította visz-
sza kellő erélyvel a támadást, a ma-
gyar képviselőház — élén a volt szabad-
elvűpárttal — nyíltan bizalmatlanságának
adott kifejezést a miniszterelnökkel szem-
ben. Ezért *Wekerle* Sándortól is elvárható,
hogy akár megrendelt interpellációra adott
válaszban, akár napirend előtti fölszólá-
lásban világosítsa föl osztrák kollégáját
arról a mélyen sértő fölfogásról, amely-
nek a trónbeszédben az Ausztria és Ma-
gyarország közötti gazdasági viszony lé-
nyegéről kifejezést adott.

A trónbeszéd kiemelkedő passzusa még
a véderő fejlesztéséről szóló bejelentés,
anélkül, hogy a kétéves katonai szolgálat
behozatalát kilátásba helyezné.

Távirati tudósításunk:

A szokásos szertartások mellett ma nyitot-
ta meg ő felsége ünnepiesen a Hofburgban a
Reichsrath ot. A Hofburgban a Reichsrath két
házának tagjai igen nagy számban jelentek
meg. A szertartásterem felső végében lévő emel-
vényen állott a trón, azelőtt a Reichsrath tag-
jai, az oldalakon lévő tribünökön pedig a meg-
hívott vendégek foglaltak helyet.

Pont 12 órakor a főhercegek, miniszterek,
Montenuovo főudvarmester és az udvari főmélt-
óságok után ő felsége jelent meg a szertartás-
teremben. A felséget a testőrségi kapitányok
és a főszárnysegéd követték. A főhercegek, a
miniszterek és az udvari főméltóságok, közöttük
az udvari főmarsall az állampallossal, az emel-
vényen foglaltak helyet.

Ő felsége felment az emelvényre, helyet
foglalt a trónon és fedett fővel a következő
trónbeszédet olvasta fel:

Tisztelt Uraim az országgyűlés mindkét
házából! Egy új, jelentőségteljes ülészek kez-
detén összegyűjtöttem önöket trónusom köré
és szívélyesen üdvözlöm önöket. A választójog
reformja, amely a választójog gyakorlásában
fennállott minden előjog eltávolításával az ösz-
ses állampolgárokat nagykorúsította és vala-

mennyi részére a közügyek intézésében ugyan azt a befolyást biztosítja, azon bizalmon alapszik, amelylyel én népeim államhűsége iránt viseltetem. Az újonnan megválasztott képviselőháznak különös feladata lesz az, hogy e bizalom jogosságát bebizonyítsa és meggyőzőn arról, hogy a politikai fogalpok terjedelmes kibővítése karöltve jár az állam politikai erőinek tömörülésével és megnövekedésével. Mert a rendelkezésben és intézkedésben való közreműködés joga egyben a felelősségben való osztozkodás kötelességeit is megállapítja. Épp ezért elvárom, hogy az általános választójog alapján létrejött népképviselő, amelyet az állam iránt tartozó kötelességek tudata tölt el, kész lesz kormányommal egyetemben az állam létfeltételeinek kielégítéséről gondoskodni és a haza javára gyümölcsöző munkát végezni. Epp úgy elvárom, hogy az urakháza, amelynek nagy fontosságát és jelentőségét fontos törvényhozási rendelkezések biztosítják, ősi dicső hagyományaihoz hiven, mint eddig is, úgy a jövőben is az érett belátás hazája lesz.

A trónbeszédnek további folyamán a király megemlékezett arról, hogy a politikai újítások mellett az állam gazdasági és szociális alapjai is megújítatnak, a szellemi és kulturális haladásról, az állami háztartásnak állásáról és arról, hogy a büntető jogot illetőleg új büntetőtörvénykönyv megteremtésére elsőrangú szükség mutatkozik. A belső közigazgatás hatáskörében az egészségügyi törvényeknek modern reformja készül.

Ausztriának a külföldi államokhoz való viszonya tartósan a legbarátságosabb. Szövetségeseinkkel változatlanul szíves viszonyban állunk és az összes hatalmakkal való jó, bizalmas egyetértés képessé tesz bennünket arra, hogy mindenkor a felmerülő ellentétek kiegyenlítésének szellemében működhesünk.

A kiegyezésről az alábbiakat mondja a trónbeszéd:

Kormányaim ez idő szerint a viszonyok alakulását illetőleg tárgyalásokat folytatnak. Habár a kereskedelmi szerződések periódusának végéig bizonyos meg nem változtatható szempontok merültek föl, mindazonáltal úgy politikailag, mint gazdaságilag nagyfontosságú volna, ha a két állam közötti viszony lehetőleg a régi átvett formák szerint rendezetnének és hozatnék szilárd alapra. Minden körülmények között az lesz a vezető gondolat, hogy az évszázados, közös sors által megszentelt, a pragmatika által összefűzött és bevált két állam közötti politikai köteléket sértetlenül tartjuk fenn a későbbi nemzedékek részére.

Éppen ezért gazdasági szempontból is, a két államnak biztosított autonóm jogok sérelme nélkül, el kell kerülnünk minden olyan meglazulást e viszonyban, amely esetleg a jövőben a pragmatikai közösség szempontjából aggályosnak tűnhetnének föl.

Ezután a hadügyekre tér át a trónbeszéd és a következőket mondja:

Ha a monarchia a jövőben is be akarja tölteni szerepét, amelyet mint a világbéke támasza visz, a védelmi eszközök kifejlesztésének nem szabad tovább nyugodniok. A fegyveres erő a legbiztosabb védelme a közös termelésnek és a béke legjobb őre. A védelmi erő fejlesztése már csak azért is közös érdeke az összes nemzeteknek és néptörzseknek, mert az összesek is nyerne a védelmi erő elkerülhetetlenül szükséges növelésével. Kormányunk gondoskodni fog arról, hogy az általános védkötelezettség összhangban álljon a lakosság szükségleteivel. Ebből a szempontból tervbe vétetett a honvédelmi kötelesség teljesítése közben egy újabb könnyítés, a védkötelesek insz-

ges családjainak állami támogatása, úgy szintén a mezőgazdasági és ipari munkások érdekeinek szemmel tartása a katonai szükségletek biztosítása mellett. Bizton elvárom, hogy a Reichsrath nagy felelősségének tudatában közre fog működni abban, hogy hadi erőinket a népjólét keretén belül az elkerülhetetlen szükségleteknek megfelelő nívóra fogja emelni.

A trónbeszéd elhangzása után a felség kíséretével visszavonult és a törvényhozók hosszú kocsisorban elhagyták a Burgot, festői tarkaságu díszlőnyelveikkel nagy föltűnést keltvén a Ringen.

Idegen munkások Aradon

Félnek a tüntetésektől.

A csendőrséget megerősítik

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Lassanként oszlani kezd az aradi építőipart fenyegető veszedelem, amely az építőmunkások kizárásával lépett fel. A munkaadónak utolsó kísérlete is hajótörést szenvedett, hogy a munkásokat szépszerével rábírája a munkára. A munkások ugyanis mereven visszautasították a munkaadónak azt a követelését, hogy az építőiparosok országos szövetsége által szerkesztett szerződési feltételeket írják alá.

A munkaadók végre is elhatározták, hogy idegen munkaerőt hoznak Aradra és ennek a segítségével fejezik be a sürgős munkálatokat. Az építőiparosoknak sikerült is Csehországban építőmunkásokat szerződtetni, akiknek egyrésze ma délután meg is érkezett Aradra és holnap már meg is kezdi a munkát.

A kizárt munkások értesültek az idegen munkások megérkezéséről és elhatározták, hogy demonstrációval fogadják őket. A rendőrségnek azonban tudomására jutott a készülődés és preventív intézkedéseket tett a tüntetés megakadályozására. A cseh munkások megérkezését délután négy órára jelezték. Green Nándor tb. főkapitány intézkedésére Moldován Ödön rendőrhadnagy és Riedt István rendőrfelügyelő vezetése alatt huszonnégy rendőr vonult ki a vasuti állomásra, ahol már előzőleg megjelentek Valenta, Rasztig és Rónay detektívek. A kizárt munkások közül mintegy huszonötven gyülekeztek össze a vasuti állomás épülete előtt. Négy órakor a budapesti vonattal megérkezett tíz cseh munkás, akiknek egy része asztalos, más része lakatos. A szocialisták meg sem kísérelték a tüntetést s így a cseh munkások rendőri fedezet mellett a legnagyobb rendben vonultak be a városba.

Az eddig megérkezett munkások a Czeiler és Szathmáry-gyárban, Reinhardt Gyula asztalos és Stoll Béla lakatosműhelyében kaptak alkalmazást. A rendőrség ma délután arról értesült, hogy a kizárt munkások holnap reggel kísérletet fognak tenni aziránt, hogy az idegen munkásokat a munka abbahagyására bírják. A rendőrség, hogy az esetleges zavargásoknak elejét vegye, holnap reggel mindhárom műhely elé a rend fentartása érdekében két-két rendőrt vezényel ki.

A ma megérkezett munkás-csoport azonban nem elegendő arra, hogy az ös-

szes sürgős munkálatokat befejezze. Holnap reggel cseh kőművesek érkeznek Aradra, délután pedig újabb munkás-csoport jön meg. Az idegen kőműveseket Biró Ernő és Fodor és Reisinger építészek alkalmazták. Az összes kőművesek csak egy épülőfélben levő háznál fognak dolgozni s ha ezt a munkálatot befejezték, akkor megkezdik a többi házak építését. A holnapi napon megérkező munkásokat a vasuti állomáson Riedt István rendőrfelügyelő vezetése alatt tizenkét rendőr várja.

A hatóság komolyan tart attól, hogy az összes idegen munkások megérkezése után a szocialista munkásság nagyszabású tüntetést fog rendezni. Ennek megakadályozására a hatóság már előzőleg megtette a szükséges intézkedéseket. Varjassy Lajos polgármester ugyanis még ma délelőtt távirati megkeresést intézett Andrássy Gyula gróf belügyminiszterhez, hogy az aradi csendőrséget huszonnégy csendőrrel erősítse meg, mert az aradi rendőrség nem elegendő arra, hogy az esetleges nagyobb zavargások alkalmával a rendet fentartsa. A belügyminiszter válasza a mai napon még nem érkezett meg, de valószínű, hogy holnap a válasz helyett megérkezik Aradra a szegedi csendőrkerületi parancsnokságtól a kért 24 csendőr.

Az aradi szociáldemokrata-párt látszólag egykedvűen fogadta az idegen munkások megérkezését. A pártvezetőség köréből olyan híresztelések keltek szárnyra, hogy már holnap megkezdik a párt az akciót, hogy az idegen munkásokat a munka abbahagyására bírja. A szociáldemokrata pártban erősen bizakodnak abban, hogy az akció sikerrel fog járnival s a cseh munkások már vasárnapon valamennyien megjelennek a Munkás Otthonban.

Botrányok egy közgyűlésen.

Lerántott szónokok.

Küldöttség a Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

A Caritas önszegélyező-egyesület — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma délelőtt tartotta a fővárosi Vigadó nagytermében közgyűlését, ha ugyan azt az óriási zsvajt, lármát így lehet nevezni. A Caritas egyesületnél már hónapok óta azon dolgozik a tagok egy része, hogy az elnökséget kibuktassa. A folytonos herce-hurcának néhány héttel ezelőtt az lett a következménye, hogy Farnos Gyula dr. ügyvezető igazgató öngyilkossá lett. Azóta az elnökség elleni harc fokozódott mértékben folyt és ma délelőtt 10 órakor történt a döntő ütközet, mely — egyelőre — az ellenzék leverésével végződött.

A közgyűlésre mintegy 1500 egyesületi tag jött el. A gyűlést Merényi József egyesületi elnök nyitotta meg és a közgyűlés elnökéül Kanitz Henrik dr. igazgatósági tagot ajánlotta, akit közfelkiáltással meg is választottak. A közgyűlésen jelen volt Gassner Béla közjegyző helyettese, a kereskedelmi kamara részéről mint kiküldött Hajós Béla Ödön dr., a rendőrség részéről pedig Kerny Béla rendőrfogalmazó.

Kanitz dr. megnyitva a közgyűlést, ismertette a napirendet és felolvastatott egy indítványt, melyet az ellenzék adott be, azt kérve, hogy napirend előtt Sár Antal és Kovács Ferenc tagok felszólalhassanak. Az elnök ezeket a felszólalásokat az alapszabályokra való hivatkozással nem engedte meg. Erre óriási, föl-

sikertől lárma keletkezett, mely a közgyűlés végeig tartott. Még az elnöki székhez legközelebb állók sem hallották az elnök enunciacióit.

Az ellenzék részéről *Weiner* Jakab dr. akart beszélni, de *lerántották a székről* és nem engedték szóhoz jutni. A rendőrtisztviselőnek fel kellett volna oszlatni a közgyűlést, de bár egyszer-kétszer megfenyegette ezzel az ordítókat, mégsem tette. Ilyen körülmények között a közjegyzőhelyettes és a gyorsíró fülébe olvasták a jelentéseket. Az óriási lármából ilyen kijelentések hallatszottak:

— A nagy többség megadta a felmentvényt. Nagy többséggel megszavaztatott! stb.

A szavazást, amelynél az emberek két kezüket emelték, a közjegyző helyettese kifogásolta és arra kérte az elnököt, ajánljon névszerinti szavazást, de az elnök ezt nem tette meg. Így adatták meg maguknak a felmentvényt, így választották meg a felügyelő bizottságot és választmányt, elfogadtak alapszabálymódosításokat és határozatilag kimondták, hogy abban az esetben, ha a miniszter ezeket a módosításokat nem hagyja jóvá, új közgyűlést nem kell egybehívni. A közgyűlést aztán ugyanilyen lárma mellett be is fejezték.

A közgyűlés után *Ráth* Endre és *Pető* Sándor országgyűlési képviselők vezetése mellett mintegy 100 tagból álló küldöttség a képviselőházba ment. A küldöttség felkereste *Szterényi* József államtitkárt, akinek elpanaszolta a közgyűlésen történeteket. *Szterényi* azt a tanácsot adta nekik, hogy forduljanak a törvényszékhez és kérjék a mai közgyűlés határozatának megsemmisítését.

SPORT.

+ Budapesti football-csapat Aradon. Az *Aradi Athletikai Klub* tavaszi football programjának legérdekesebb mérkőzése e hó 23-án lesz. A főváros egyik elsőrangú egyesületének, a *Műegyetemi Athletikai és Football Klubnak* csapata látogat vidéki körúrában Aradra. Első rangú összjáték, gyorsaság és finom játékmód jellemzik e csapat játékát, s mivel az aradi atléták csapata az ősszel kezdődő vidéki bajnoki mérkőzésekig ezen tulajdonságok teljes elsajátítására törekszik, azért erős és szép küzdelemnek ígérkezik a vasárnapi. Fokozza a mérkőzés érdekességét az a körülmény is, hogy más vidéki egyesületek csapataival szemben mindenütt nagy fölényrel győztek s így az aradiakkal való mérkőzésük világos képét fogja nyújtani a vidéki csapatok képességének. A mérkőzés a *Török Gábor-utcai sporttelepen* lesz.

Almási Tihamér.

1838—1907.

Arad, június 19.

A magyar irodalomnak gyásza van. A népszinműirodalom egyik leghivatottabb képviselője, *Almási-Balogh* Tihamér — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma délelőtt a Szent István szanatóriumban meghalt. Az öreg népszinműköltőt súlyos betegség gyötörte, amely lassan megörölte az életvidor embert. Almási az orvosi pályára készült. Mint gyakorló orvos *Aradon* telepedett le, ahol csakhamar megkedvelték a vidám orvost. Népszerűsége tekintélyes állásba juttatta Almásit, amennyiben megválasztották Aradváros főorvosává, majd később megyei főorvos lett. Nem sokára a fővárosba költözött, ahol folytatta az orvosi praksist, emellett azonban nagyarányú irodalmi munkásságot fejtett ki.

Már Aradon való tartózkodása idején megkezdte irodalmi működését. Aradon 1868-ban írta meg első színdarabját, az *Adieu* című egy-

felvonásos vigjátékot, amely a budapesti Nemzeti Színházban nagy sikert aratott. Az első nagy sikertől felbuzdulva, sorra színrekerültek színdarabjai. Aradon fejezte be *A miniszterelnök bálja* című egyfelvonásos vigjátékát. Ezenkívül tudományos munkásságot is fejtett ki. Mint aradi orvos megírta a *Párhuzam a homeopathia és allopathia között* című orvosi értekezését és a *Halálbüntetés eltörlése* című feltűnést keltő munkáját.

1870-ben a fővárosba költözött, ahol csakhamar az állami felsőbb leányiskola egészség-tanára lett. A fővárosban tág tér nyílt meg előtte irodalmi munkássága folytatására. Egy-másután kerültek színre a Nemzeti Színházban leghíresebb alkotásai: a pályadij nyertes *Clarisse* című drámája, a pályanyertes *Milimári*, *A tót leány*, *Cigány Panna*, *Sári néni* és *Spitzer Régi* című népszínművei. Legutolsó színművét, az *Egy görbe napot* *Ágai* Adólfal írta meg Csicséri Bors és társa néven. Ez a darabja a Népszínházban jelentős sikert aratott.

Az utóbbi időben teljesen elhallgatott a vídám író. Betegsége erősen megtámadta és ágyba döntötte. Almási sokáig feküdt betegen az István-uti szanatóriumban, ahol ma délelőtt végre megmentette hosszasan szenvedésétől a halál.

Az elmérgesített helyzet.

Kizárási indítvány.

Minisztertanács.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A politikában a mai napon teljesen legyűrt minden más ügyet a horvát kérdés. A képviselőházban *Rakovszky*nak sikerült a helyzetet teljesen elmérgesíteni, úgy, hogy békére alig van remény. Ehez járul még a mentelmi bizottság drákói indítványa is, amely egy horvát képviselőt 30 napra ki akar a Házból zárni.

Szterényi béketárgyalásai

Szterényi József államtitkár ma ismét hosszabb ideig tanácskozott *Drohobeczy* Gyula és *Magdics* Péter horvát képviselővel. A tanácskozásról csak annyi szivárgott ki, hogy az államtitkár a békés megoldás érdekében újabb javaslatot tett és *Magdics* arra kérte az államtitkárt, eszközölje ki, hogy a Ház napolja el néhány napra üléseit, mert a mostani izgalmas napokban nem lehet béketárgyalásokat folytatni.

A mai ülés végén több horvát képviselő átadott *Szterényi* Józsefnek egy javaslatot, amelynek elfogadása esetén hajlandók volnának a békét megkötni. A kormány erről a javaslatról még nem nyilatkozott.

A makacs horvát

Potosnyák Ferencnek az a jelenete, a melylyel ma a folyosón visszautasította a mentelmi bizottság meghívóját, úgy folyt le, hogy *Kóbor* Dezső, a kézbesítéssel megbízott teremőr odavitte a meghívót *Potosnyáknak*, de ez kijelentette:

— *Nem fogadom el, mert magyarul van kiállítva* és én nem vagyok köteles tudni, hogy mi van azon a cédulán.

A jelenetnek tanúi voltak *Návay* Lajos alelnök, *Semsey* László, *Zboray* Miklós és *Rakovszky* Béla képviselők. Ezek a visszautasítás után ráírták a meghívóra, mi-

szertint látták, hogy *Potosnyák* visszautasította a meghívást.

A folyosón izgatottan tárgyalták a horvát képviselő afférját és különösen a függetlenségi háborúdtak föl rajta. *Maguk a horvátok sem helyeselték Potosnyák eljárását*. *Tuskán* Gergely, a horvát jogpárt elnöke, akinek *Potosnyák* párthive, rosszalta, hogy *Potosnyák* megtagadta az átvételt, mert jól tudhatta, hogy a magyar parlament ügykezelése csakugyan nem lehet horvát.

Potosnyákot kizárják.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma délután ülést tartott, hogy javaslatot tegyen a Háznak *Potosnyák* Ferenc ügyében. Az ülésen 10 bizottsági tag volt jelen. Hosszabb vita után, amelyben majdnem valamennyi tag részt vett, a bizottság elfogadta *Baloghy* Ernő előadónak indítványát, amely szerint a Ház üléseiről való 30 napi kizárára ítélik *Potosnyákot*.

Későbbi távirat még a következő részleteket jelenti az üléseiről:

A bizottság tanácskozása aránylag nem tartott sokáig. *Baloghy* Ernő indítványát 9 szavazattal fogadták el, 1 ellenében. Először csupán *Héderváry* Lehel szavazott, aki igen súlyosnak tartotta a büntetést és ezért csak megróvást indítványozott.

A kizárási kérdésről nagyobb vita támadt, mert a házszabályok szerint ez a büntetés csak ismétlődés esetén szabható ki. Ezt azonban a bizottság többsége úgy magyarázta, hogy a renitenkedés ismétlődése kívánatik, nem pedig az, hogy a képviselő ismétlen foglalkoztassa a mentelmi bizottságot.

Potosnyák nem jelent meg az ülésen és egyelőre — ha ugyan egyáltalán szükség lesz rá — eltávolítására sem kerülhet a sor, mert a horvát képviselő ma este Zágrábba utazott.

A horvátok nyugodtan fogadták a mentelmi bizottság határozatát és csak azon vannak fölháborodva, hogy *Ugron* Gábort ma *Rakovszky* István nem utasította rendre, holott *Ugron* többször súlyosan megsértette a horvátokat. Ezt holnap napirend előtt szövé is teszik.

A népképviselői rendszer behozatala óta ez lesz az első kizárási indítvány, amelyet a bizottság javaslatának elfogadása esetén a Ház fogadatosít. 1904. november 17-én hozott ugyan már a mentelmi bizottság kizárási indítványt *Lengyel* Zoltánnal szemben, de másnap a Házban a szabadelvű párt egy része is az indítvány ellen szavazott és így *Lengyel* kizárási elmaradt.

Minisztertanács.

Ma délután 4 órától 7-ig minisztertanács volt, amelyen csak folyó ügyekkel foglalkoztak. A mai ülés eseményével és a horvát kérdés nem kerültek szóba (?), mert a kormánynak ebben a kérdésben semmi újabb állásfoglalásra nincs oka. A minisztertanács tárgyalta még a *Günther* Antal által legközelebb benyújtandó törvényjavaslatokat és a választási bíráskodási törvényjavaslatnak azon módosításait, amelyeket a Ház igazságügyi bizottságának ülésén terjesztettek elő. Végül a kitüntetések harmadik sorozatával foglalkoztak, amelyet előbb már a koronázási évfordulón akartak publikálni és csak később határozták el a kitüntetések közzétételének elhalasztását.

Zendülés az aradi fogházban.

Az élvezhetetlen kenyér. — Patkányfészek a süteményben. — Nem dolgozunk! — Kétszáz rab megtagadta az engedelmességet. — Katonaszágot! — Rabok az ágyon. — Az elégedetlenség elfojtása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 19.

Az aradi kir. törvényszék fogházában mostanában olyan jelenetek játszódtak le, amilyenekre a hazai igazságszolgáltatás nem éppen mintaszerű, de eléggé modern börtönrendszerének fenállása óta aligha volt példa. A sötétnek nevezett középkorban történhetett meg talán csak, hogy egy börtön valamennyi rabja egy emberként támad fel, követelve, hogy a legelembb emberi jogokból nekik is juttassanak egy parányi részt. Nem új dolog, hogy ezeken s az ezekhez hasonló nyomorultakon is lelketlenül nyereszkedik néhány kapzsi ember, aki számítva az ellenőrzés nehézségeire, azt hiszi, büntetlenül üzheti kisdéd játékait.

A szegény rabok terhére, különösen az élelmezés terén voltak, vannak és lesznek visszaélések, de hogy e visszaélések olyan komoly következményekkel járjanak, mint az aradi törvényszék fogházában, az nem mindennapi eset. A szállító cég kapzsisága és gondatlansága miatt egy idő óta olyan kenyeret kapnak az aradi rabok, hogy tegnapelőtt valóságos *zendülés tört ki közöttük*, s igazságuk tudatában nyíltan követelték a kir. ügyészségtől, hogy nyomoruságos élelmezésüket ne rövidítsék meg azzal, hogy élvezhetetlen kenyeret adnak nekik.

E visszaélést, amelyet csupán a szállító cég terhére irhatunk, az ügyészséget semmi felelősség sem nyomja, mert a közvetlen ellenőrzés nem az ő feladata. De a közvetlen ellenőrző törvényszéki közegeket sem tehetjük felelőssé, mert azt senki sem követelheti, hogy ezek naphosszat egyebet se tegyenek, mint a raboknak szállított kenyeret feltörjék, s megállapítsák, hogy tényleg minden egyes darab élvezhető-e? Ha annyira nem bizhatik meg az állam az ő szállítóiban, hogy ezek az aprólékos ellenőrzés lehetetlenségének tudatában undorító, élvezhetetlen masszát csempészenek be életem helyett, akkor a szállítói rendszert, mint az élelmezés terén a legtöbb visszaélésre alkalomadó, egyszerűen el kell vetni.

A mint a nagytitokban folytatott nyomozat adataiból kiderült, *közegészségügyi kihágás címén folyik az eljárás az illető szállító ellen*. Egyelőre nem kívánjuk kritika tárgyává tenni a még teljesen be sem fejezett nyomozat eddigi eredményét, de a humanizmus nevében is elvárjuk, hogy amikor több mint kétszáz ember egészsége ellen intézett merényletről van szó, a vizsgálat eredménye a legnagyobb nyilvánosság elé vitessék.

A patkánymaradékok.

Az aradi királyi törvényszék fogházának rabjai már régebben állandóan panaszkodnak arról, hogy a mindennapi legfőbb táplálékukat alkotó kenyér élvezhetetlen. A panaszokat elsősorban a börtönőrök hallották, akik jelentést tettek *Dezsőfi* fogházfelügyelőnek. Miután a panaszok ugyan gyakran, de nem nagyobb tömegekben jelentkeztek, a fogházfelügyelő elégnék tartotta egyszerűen figyelmeztetni a

céget, hogy több gondot fordítson a törvényszék fogházába szállítandó süteményekre. Ilyenkor és egy-egy orvosi figyelmeztetés után tényleg kifogástalan volt a kenyér szállítvány, de néhány nap múlva maradt minden a régi ben.

A múlt hét végén szokatlanul nagyobb számban panaszkodtak ismét a kenyér ellen a rabok. Ez alkalommal azonban úgy látszik, hiábavalónak bizonyult az intézkedés, mert a hétfői kenyérszállítvány minden kritikán aluli volt. Kivülről ugyan szép barnára voltak sültve a cipők, de a megtévesztő külső alatt a legundorítóbb piszok huzódott meg. A próbául felmetszett kenyerek véletlenül még tűrhetőek voltak, s így a kenyérfosztás akadálytalanul megtörtént.

Alig kapta meg mindenki a maga kenyérét, az egyik rab, *Domján* János leirhatatlan undorral vágta földhöz a magáét. A mint szétörte a cipőt, mintegy negyed kilónyi fertelmes piszok hullott ki belőle, elvitázhatatlan jeléül annak, hogy mielőtt kenyérré dagasztották, a tésztaja valami patkánynak volt melegedő ágya.

Domján azonnal jelentést tett az őrnök, aki még az állatok számára is élvezhetetlen kenyeret a fogházfelügyelőhöz vitte. Alig történt meg az első jelentés, már is egymásután jelentették az őrnök, hogy a rabok *nyugtalan kodnak*, mert a kenyerek csaknem kivétel nélkül olyan piszokkal vannak tele, mint a *Domjáné*. *Dezsőfi* fogházfelügyelő rögtön felsietett a fogházba, hogy személyesen győződjék meg a visszaélésekről.

Nem dolgozunk!

Mire felért a börtönbe, a rabok hangulata szinte *veszedelmessé fajult*. Össze-vissza kiabáltak, szikozódtak s hangosan követelték, hogy emberségesebb bánásban részesítsék őket. Csak nagynehezen sikerült a rendet ismét helyrehozni, ami erősen próbára tette a börtönőrök türelmét és erejét.

Ezzel azonban nem intéződött el végleg a kenyér ügy.

Délután az aradi kir. törvényszék mintegy *kétszáz rabját* a munkatermekben akarták összegyűjteni, hogy rendes munkájukat végezzék. A fogház rabjainak munkaejét jelenleg ugyanis egy vállalkozó bérlő, akinek ezrivel készítik ezek a szerencsétlen emberek a seprőnyeleket. Amint a rabok a cellákból a folyosókra értek, *ujból lármázni és erőlyesen tiltakozni kezdtek*. Különösen az intelligensebb elem volt hangos, s ezek merő-z kijelentéseikkel felizgatták az egyszerűbb, paraszti embereket is.

— Ha nem adnak enni, nem állunk munkába! — kiáltozta *Domján* János.

— Ilyen kosztan az ügyész dolgozzon!

— Komiszság!

— Vissza a cellákba! *Inkább meghalunk, de nem engedünk!* — ordított az elkecsereedett tömeg, s dacára a börtönőrök erőlyes közbelépésének, megkezdték a visszahuzódást a cellákba. Már már dulakodásra került a dolog s a rabok viselkedése a *zendülés jellegét öltötte magára*. A helyzet annyira komoly volt, hogy *Dezsőfi* fogházfelügyelő, aki tanuja volt a jelenetnek, lélekszakadva rohant az ügyészségre s egyenesen *Szokolczay* kir. ügyészhez sietett.

Katonai segély!

— Ugyész ur, jelentem, hogy az élvezhetetlen kenyérszállítvány miatt zendülés tört ki a rabok közt. Miután a rendelkezéseimre álló börtönrendszert kicsiny, semmiért sem állók jót, ha rögtön *katonai segélyt* nem kapok a rend helyreállítására.

A fogházfelügyelő jelentése óriási konsternációt keltett az ügyészségen, bár a baj nem volt annyira veszedelmes, mint azt az első percben hitték. A fogházőröknek ugyanis sikerült a rabokat nagy nehezen celláikba terelni. *A rabok egyenesen ágyaikhoz rohantak, red vetették magukat s az ágy vasába kapaszkodva kiabálták, hogy a még rendes élelmezést nem kapnak, nem mozdulnak onnan és nem is dolgoznak*. Az őrnök látva, hogy a fegyelem a rabok elkecsereedésén teljesen megtörtött, nem erőszakolták tovább a dolgot, s így a veszedelmesnek indult zendülés hamarosan megszűnt. *A rabok azonban egész délután nem dolgoztak*.

Megindult a vizsgálat.

Szokolczay kir. ügyész azonnal megvizsgálta a rabok panaszát, s megállapította, hogy a kenyér minősége miatt való panaszok *jogosultak*. Együttal dicséretre méltó gyorsasággal intézkedett, hogy a visszaélések a jövőben elő ne forduljanak, s hogy a történetekért a megtorlás el ne maradjon.

E célból még korán délután áttelefonált a rendőrségre, s felhívta, hogy tartson sürgősen vizsgálatot azokban a pékműhelyekben, amelyekben a raboknak való kenyeret készítenek. A feljelentésben jelezte, hogy a felfedezett visszaélések szinte zendülésbe sodorták a fogház rabjait, akiknek egészségét az élvezhetetlen kenyér undorító volta komolyan veszélyezteti. Egyidejűleg felkérte a rendőrséget, *hogy az eljárást haladéktalanul indítsa meg*.

Ezekben számoltunk be az aradi törvényszék fogházában történt hétfői zendülés részleteiről. Az azóta történetekről mit sem sikerült megtudni, mert a kínos esetet érthető okokból *mélyen titkolják*. Az ügyészség semmiféle felvilágosítást sem adott az ügyről s a rendőrség már a nyomozat érdekében is mélyen hallgat. *Green* Nándor tb. főkapitány, a bűnügyi osztály vezetője kijelentette, hogy *hozzá ez ügyben mindeztideig feljelentés nem érkezett*.

A mélyen őrzött titok azonban mégis kipattant, s ha a részletekben lesz is némi eltérés, a mi az ilyen feltéve őrzött és a forgalomba elferdítve érkezett híreknél szinte elkecserehető, valószínű, hogy nincs minden alap nélkül. A megindított vizsgálat eredményei rövidesen be fogják igazolni, hogy ebben a botrányos ügyben mennyi az igazság? Addig is csak az elismerés hangján szólhatunk az aradi királyi ügyészség vezetőjének humanus és gyors intézkedéséről, amelylyel a további visszaéléseknek valószínűleg jó időre elejét vette.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Székimondó asszonyosság, színmű Gál Gyula vendégfőléptével.

Péntek: A pálinka, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Szombat: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

Vasárnap: Az árendás zsidó, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

* A becselének. *Gál Gyula* vendégszerepel a nyári színikörben. Rövid időn belül másodszor látjuk viszont az aradi születésű kiváló művészt, aki a színművészetnek ma egyik legnagyobb képviselője. Nincs az az érzelmi megnyilatkozás, melyre *Gálnak* nem volna megfelelő hangja, mimikája és gesztusa. Nem kere-

selt effektusokkal éri el azt a spontán hatást, mely a szószeres értelmében megkapja, lebi lincseli a közönséget; egyszerűen élő, husból, vérből való embereket, bűnökkel, erényekkel, örömeikkel és bánataikkal visz a színpadra. Akik ma Moretti Carlo szerepében látták Gál Gyulát, felejthetetlen emlékekkel távoztak a színházból. Megrázó, idegrázó volt az a hatás, melyet Gál abszolút művészete gyakorolt a közönségre. Bámulatosabb, mimiciózusabb kidolgozásban még nem láttak megjátszani lelkiátalakulást a legnagyobb szélsőségek határain belül. Gál Gyula játékában a boldog, gondtalan ember szívet gyönyörködtető bonhomijától a becstelenségig züllött ember rémlátásokkal teli gyötrődésig a színjátszásnak olyan skáláját láttuk, amit halvány leírásban csak megközelítőleg lehet körülírni. A közönség a felvonások végén valósággal ünnepelte az illusztris vendéget. Maga az előadás és rendezés kifogástalanul jó volt. K. Kápolnay Juliska Elisája nagyon szépen megjátszott alakítás volt, teljes illuziót keltett és a nagy művész mellett is figyelmet érdemelt. Kitűnő figurát csinált Szathmáry Orlandi szerepében, aki jól eső derűltséget vitt a sötét dráma izgató levegőjébe. Kitűnő kabinet alakítást mutatott be Kőrössi Juci Teresa szerepében. De Fornarisné szerepében Szilágyi Berta kissé erőltet volt, bár igyekezetét szívesen elismerjük. A közönség majdnem egészen megtöltötte a színházat és állandóan ünnepelte a kiváló vendéget. H. G.

* A vig szalmaüveggyek. A nyári szezon slágerjére, Kaszab Géza és Horovitz Gusztávn győztesnek ígérkező Vig üveggy paródiájára már nagyban folynak az előkészületek. Szendrey Mihály színigazgató költséget nem kímélve, teljes ambícióval törekszik a darab minél megfelelőbb kiállítására. Az eredeti, tarka jelmezek, melyeket az énekes bohózatban a Párisban tartózkodó jeruzsálemi nagykövetség tagjai viselnek, már munkában vannak. Ma tartották meg a darabból a rendelkező próbát. A főszerepet Sz. Rontay Boriska, Benkőné, Leövey, Várnai, Horti, Kulcsár, Ujj Kálmán, Zalai Margit játsszák. A bemutató minden valószínűség szerint még e hó utolsó napjaiban lesz. A darabhoz Stroke Henrik irt fülbemászó, zenei ötletekkel gazdag muzsikát.

* Nyárai Antal a Népszínházban. Nyárai Antalt, a kiváló komikust, az aradi Nemzeti Színház volt tagját Máder Rezső a Népszínházhoz szerződtette.

* Tanúságos rajzkiállítás. A polgári fiúiskolában folyó vizsgálatoknak van egy érdekes része, mely szélesebb körben is megérdemli a figyelmet. Wagner Ágoston rajztanár növendékeinek kiállítása az. Nagyon tanulságos illusztrációja ez a kiállítás annak a modern iskolai mozgalomnak, mely a rajzban a legfontosabbnak az egyéni képességek szabad érvényesülését látja. A tantervben előírt rajzanyagon kívül igen nagy azoknak a munkáknak száma, melyek Wagner sajátos egyéniséget szabadon kifejtő módszerének bizonyítékai. A szemlélet ereje, a szerkesztésben megnyilatkozó szabad fantázia és a meglepő technikai készség az egyszerű rajzokban a tanár kitartó munkásságáról és a tanulók dolgozó kedvéről egyformán tanuskodnak. Feltűnő érdekessége a rajz tanítási eljárásnak, hogy a kezdő fokon a rajz elemei az írás elemeihez kapcsolódnak.

* Az Aradi Zenekonzervatórium háziestélye. Szépszámu hálás közönség hallgatta végig tegnap a zenekonzervatórium ez idei VII-ik házi estélyét. Az elismerő tapsokban, a gyakori ki hívásokban bő része volt ugyanövendékeknek, mint az intézet kitűnő tanári karának. A növendékek mindegyike, névszerint: Wittenberger Aurélia, Holló Erzsébet, Fischer Anna, Dürr Augustina, Holló Zoltán, Kövér Ilonka, Ráthmer Ilona, Bayer Leó, Szondy Irén, Klein Margit, Pataky Miklós, Joanovits Terka, Pák Lucia, Dömötör László, Benczédi Irma, Csatóry Erzsébet, Török Aranka, zenei képességének kiváló tanujelét adta.

Vincellérek forradalma. Fellázadt francia ezred.

Barrikádok az utcákon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A délfancia szőlősgazdák forrongása a kormányt igen kínos helyzetbe hozta. A radikális többség a déli kerületekre támaszkodik és a kormány több tagja is képviselő azokban a kerületekben, ahol Clémenceau rendeletére most fegyverrel készülnek elnyomni a szőlősgazdák forrongását és a hatóságok ellentállását. Egyelőre a kormány állása a parlamentben még erős: ma nagy többséggel határozták el a szőlősgazdák mozgalmára vonatkozó interpelláció elhalasztását, amint azt Clémenceau kívánta. A forrongás ma már komoly forradalmi jelleget öltött s könnyen lehetséges, hogy már a közeli napokban véres összetűzésekre fog alkalmat adni a kormány ellenállása.

A szőlősgazdák forrongásáról ezek a hireink számolnak be:

Páris, június 19. A hírlapok montpellier-i jelentése szerint a larzaci táborban állomásozó 100. gyalogezredbeli katonák felizgatva azáltal, hogy ama társaikra, akik annak idején lázongtak, nem terjesztették ki az amnesztiát, zendülésben törtek ki és tetteleg bántalmazták a tiszteket, a tábor pedig kirabolták és feldúlták. A hadügyminiszterhez a hír megerősítése mindaddig nem érkezett meg. Beziérs közelében Nissam és Coloviers állomások között a vasuti vonalon gyanus tartalmu csomagokat találtak. A csomagban foglalt port a vegyi laboratóriumban vizsgálat alá vették.

Páris, június 19. A larzaci táborban levő 100-ik gyalogezred parancsnoka táviratilag közölte Picquart hadügyminiszterrel, hogy megérkezése óta az ezrednél nem fordult elő incidens. A táborban teljes nyugalom uralkodik és a legénység magatartása kifogástalan. Egy képviselő Narbonneból levelet kapott, mely szerint az utcákon torlaszokat emeltek. Narbonneba francia katalóniai lakosok érkeznek, akik meg akarják védelmezni Ferroult polgármestert. Különösen a nők vannak elkeseredve. Kerékpárosok járnak be a vidéket és ellentállásra izgatnak. Narbonnei távirat szerint Bourcoursan mellett elvágták a táviródrótokat és felszedték a vasuti síneket. Egy munkás, aki a kijavítással volt megbízva, valamint az államügyész és a vizsgálóbíró kénytelenek voltak eredmény nélkül visszatérni Ferroult felhívta a lakosságot, hogy engedje helyreállítani a táviródrótokat és a pályát.

Páris, június 19. Clémenceau miniszterelnök a miniszteriumban levő hivatalos szobájában ágyat állítottatott fel magának. Channion rendőrfőnök a miniszteriumban szintén permanens szolgálatot tart. Ezekből azt következtetik, hogy a kormány által tett intézkedések végrehajtása küszöbön áll.

Narbonne, jun. 19. A városházán a vészharang szól és a lakosságot alarmirozták. A néptömeg barrikádokat épít. Ferroul polgármester beszél a néphez és azt mondja: Nem akarok barrikádokat, inkább megadom magam az igazságszolgáltatásnak. Egyáltalán nem akarom, hogy vér folyjon. Ferroul követeli, hogy a barriká-

dokat ismét lerombolják. A polgármester maga hozálátott a leromboláshoz és a néptömeg követte példáját.

Páris, június 19. Számos városból, mint Agde, Bordeaux, Lyon stb. jelentik, hogy csapatok utaztak el Dél-Franciaországba. Toulonból jelentik, hogy számos katonai vonat megy keresztül a városon.

Narbonne, jun. 19. Ferroult, Narbonne lemondott polgármesterét ma reggel letartóztatták és egy szomszédos pályaudvarról különvonaton Montpellierbe vitték. A várost katonaság szállta meg. A nyugalmat nem zavarták.

Az „indítványozók” kudarca.

Megrekedt az akeió.

Disztelen temetés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 19.

A kormánynak fé hivatalos és az agrár érzelmi „indítványozó” honatyák egész hivatalos lapja, a M-g ma esti számában az alábbi rövid h iradással szolgál:

„A függetlenségi képviselők által a képviselőház indítványkönyvébe bejegyzett és a kisiparosok támogatására vonatkozó indítványok tárgyában megbeszélések folytak ma a képviselőházban, amelyeken résztvett a függetlenségi párt elnöksége és a kormány egyes tagjai is. E megbeszélések során az a megállapodás jött létre, hogy az indítványok a függetlenségi pártnak legközelebbi csütörtöki értekezletén tárgyalatnak és a párt részéről akként intéztek el, hogy a függetlenségi párt határozatilag kimondja, hogy az indítványokban foglalt célokat és intenciókat helyesli és a kormány iránt érzett bizalomból folyólag várja az indítványokban foglalt célok megvalósítását tartalmazó javaslatok mielőbbi előterjesztését.

Eddig szól a kommuniké, amely nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a nagy garral hirdetett akció elsekélyesedett. Az indítványozók nem kívánják, hogy a Ház napirendjére tűzzék az indítványokat, amelyeknek fogamatja most már csak akkor lesz, ha a kormány akarja. Minthogy az indítványt tevő Nagy Emil és társai ma is teljes bizalmuknak adtak kifejezést a kormány iránt, alaptalanok azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy az agráriusok kíválnak a koalícióból és földmivespárt vagy más elnevezés alatt új pártot alakítanak. Az indítványozók intencióinak egyike másika szép, de a kormánynak most sokkal nehezebb és sürgősebb teendői vannak, semhogy az indítványokban foglaltak megvalósításához láthatna.

Az indítványáradattal különben a mai minisztertanács is foglalkozott. A kormánynak Nagy Emil és Farkasházy Zsigmond indítványával szemben az az álláspontja, amelyet a múltban Wekerle Sándor már körvonalazott, hogy t. i. mindazokat a javaslatokat, amelyeket a kormány programjával összeegyeztethetőnek tart, a kormány elfogja fogadni.

A holnapi függetlenségi pártértekezletre — amint azt már megirtuk — nagyban készülődnek az agráriusok, akiket egy titokzatos G. aláírású hektografált levélben külön is fölhívtak az értekezleten való megjelenésre.

Intrikák

a kormány tagjai között.

*

Az elnöklésben ma remeklő Rakovszky István tegnapielőtt Pop C. István, a világosi kerület képviselője is megvonta a szót. Hogy miért, azt az alábbiakban érdekesen mondja el Pop annak a beszélgetésnek során, amelyet egyik munkatársunk a Ház föl-
osztatása dolgában vele folytatott:

*

— A kormány — kezdte meg kijelentéseit Pop C. István — kötelezettséget vállalt ugyan, hogy még ebben a parlamenti ciklusban elkészíti az általános választói jog reformját, de nincs kizárva, hogy fölösztatják a Házat, mielőtt az új választói törvény elkészült volna. Ez az eshetőség olyan különös oknál fogva következik be, amely nem igen szokott politikai tényező lenni. parlamentáris államokban. Az ok alatt értem azokat az intrikákat, amelyek a kormány tagjai között folynak, intrikák, amelyeknek célja sokkal messzebb megy, mint a jelenlegi kabinet lemondása és néhány miniszternek ujjakkal való fölcserélése. A kormányválságtól, amelynek felidézése egyenesen a mostani kormány egyes tagjaiból indul ki, első sorban a parlament fölösztatását várják, hogy egy a jelenleginél koalíciósabb koalíció alakuljon ki és néhány kellemetlenkedő honatya a parlamentből kirekeljen.

Egyelőre azonban meddő mindenféle aknamunka, mert ősznél előbb a politikában lényegesebb fordulat nem várható. Nem pedig azért, mert a király nem akarja. A felség rövidesen Ischibe megy üdülni és ottani tartózkodása során pihenését nem engedi megzavartatni semmiféle akár magyar, akár osztrák politikai bonyodalommal. Megbízható értesülésünk van arról, hogy a nyáron át a király még csak nem is fogadja a magyar kormány tagjait, akik minden fontosabb előterjesztésüket így csak az ősszel tehetik meg.

Ekkorra azután könnyen lehetséges, hogy nevezetes politikai fordulat áll be, amely jórészt attól függ, mennyire hatalmasodik el a contremineur-ök áramlata. És itt álljunk meg ez aknarakók egyik legexponáltabb személyiségénél, Rakovszky Istvánnál. Házelnöki működésének utolsó napjaiban világosan elárulta a tendenciát, amelyet követ és amelynek célja a politikai viszonyok teljes elmérgesedésével valószínűsített fordulást előidézni.

Tegnapelőtt például a tárgytól való eltérés címén megvonta tőlem a szót, holott a vasutasok pragmatikájával szorosan összefüggő kérdéstről beszéltem. Elmondtam, hogy ha változatlanul hagyjuk a javaslatot és minden vasuti alkalmazottat, még az ideiglenes vasuti munkást is közhivatalnoknak minősítünk, úgy mint újabb köztisztviselőknél, körülbelül 250,000 vasutasnak összes esetleges bűnügyei a kuriahoz kerülnek, mint utolsó fórumhoz. Ennek teendői tehát rendkívüli mértékben fölszaporodnak és az ügyek elintézésére majd meg kell kétszerezni a kuriai bírák létszámát. Beszédemnek erre a kérdésre kiterjedő része lehet, hogy meghaladta Rakovszky szellemi képességeit, de mert összefügg a vasutas-pragmatikával és bejőle következik, neki, mint elnöknek nyugodtan meg kellett volna hallgatnia. E

helyett ő is és a baloldal türelmetlen ifjúsága közbeszólásokkal állandóan megzavart, az előző kérdéshez hozzátartozó vasuti munkásügynél pedig Rakovszky megvonta tőlem a szót. Tette pedig azért, hogy bennünket, nemzetiségi képviselőket föllingereljen, amit igazságtalan eljárásával sikerült is elérnie.

Amikor azután Rakovszky ugyanilyen türelmetlenséget tanusított a horvát szónokokkal szemben, csak természetes volt, hogy a horvátok és a nemzetiségek két párthívőknek szövegvonása miatt zárt ülést kértek sérelmeik előterjesztésére. E közös-kérés azonban még nem jelenti azt, hogy a horvátokkal szövetkezünk, hiszen ennek semmi hasznát sem vehetnők. Mi csak segítségére siettünk a horvátoknak, akikkel rövidesen létre is jött volna a béke, ha Rakovszky nem ugrasztja és nem keseríti el őket. De neki és az ő háborúságot kedvelő elvtársainak — ezalatt nemcsak a néppártiak értendők — nem béke, hanem zenebona és fölfordult állapotok kellene.

HIREK.

Dal a szomorú kucsébről.

Az aradi pénzügyigazgatóság átírt a rendőrséghez, hogy a kucsébreket rajtaacsipés esetén büntesse meg tiltott lottózásért.

Ah nagysád, hogyha hébe-hóba
Lumpolni eljön ön velem:
Ezentul nem rejt már kucsébert
A kávéház s az étterem.
Pusztulófélben a kucséber
Es a poézis is vele:
Nem kérdi öntől már ezentul
Senki, hogy vajjon páros-e?

Tilos a lottó! — szól a rendőr.
Es nem játszhat se ön, se én,
Ley hal ki majd a sok kucséber,
Miként a legvégső bölény.
Kihaloak mind, — hi-z tudja, nemde,
A rendőrök oly éberek! —
Kihalnak mind az épelméjű
S a megörült kucsébrek!

A páros és a páratlannak
Elérkezett az alkonya,
De én emellett konstátálom,
Hogy páratlan kis nő maga.
Páratlan bár, de páros mégis:
Egymáshoz illünk, tudja, mi, —
S ha többé nem lesz már kucséber,
Azért fogunk még szenvedélyel
Páros-páratlant játszani!

— zab.

— Pókász Imre ünneplése. Hirt adtunk a napokban arról, hogy a király Pókász Imre aradi áll. tanítóképző tanárt az igazgatói címmel tüntette ki. Tegnap adta át a képzőintézet tanári testülete jelenlétében Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő a kitüntetett tanférfinak a hivatalos dekrétumot. A tanfelügyelő lendületes beszédben méltatta Pókász Imre 28 évi fáradhatatlan tanári működését. A tanári kar meleg ovációban részesítette az érdemes tanférfit, aki meghatottan mondott köszönetet

— Elhalasztott képviselőjárás. A minap megírtuk, hogy Seterényi József kereskedelmi államtitkár vezetése alatt harminc országgyűlési képviselő érkezik Aradra az A. C. E. V. motoros forgalmának tanulmányozása végett. A

vasuti javaslat hosszúra nyúló tárgyalása s a képviselőházban az utóbbi napokban lefolyt események azonban egyelőre megakadályozták a képviselőket abban, hogy a mozgalmas napokban elhagyják a fővárost. Ma táviratilag mentették ki magukat s lejövetelüket a vasuti javaslat letárgyalása utáni időre ígérték.

— Harc egy szoborpályázat körül. A Szabadság szobor pályázaton az első díjat tudvalevőleg Szamovolszky Ödön és Gách István szobrászművészek nyerték el. Horvay János szobrász — mint fővárosi tudósítónk jelenti — most azt a kijelentést tette, hogy Szamovolszky erkölcsi diadalában neki is része van, amennyiben két évvel ezelőtt vele együtt dolgozott ki egy pályatervet, amelyet a két év előtt hirdett Szabadság-szobor pályázatra be is nyújtottak. Szamovolszky elismeri, hogy két évvel ezelőtt egyesült pályázatot nyújtott be Horvayval, de nem a Szabadság szobor, hanem a Kosuth-szobor pályázatra. A Szabadság szobor akkori pályázatára benyújtott tervet egymaga készítette el s ha a mostani munkája hasonlít is előző tervéhez, úgy csak magát ismételte meg.

— A gróf Festetich család Nyári Rudiné elen. A tavasszal nagy szenzációt keltett mindenütt az a regényes házasság, amely Festetich Vilma és Nyári Rudi cigányprimás között végbement. Az esküvő után a fiatal grófnő a fővárosban levő házát rögtön átíratta a cigányprimás nevére, aki azután azt csakhamar huszezer korona kölcsönrel terhelte meg. A grófnő atyja ezért gondnokság alá helyezési kérvényt adott be a soproni törvényszékhez leánya ellen. Ezt a keresetet tegnap tárgyalta a soproni törvényszék s az ez ügyben meghozott végzést holnap délelőtt hirdetik ki a felek előtt.

— Belgrádi diákok Aradon. A belgrádi földmívelő iskola mintegy harminc növendéke tanárunk vezetése alatt ma Aradra érkezett. A szerb diákok még a délelőtt folyamán megtekintették az aradi ereklyemuzeumot, délután pedig a Neuman testvérk gáji szeszgyárát. Holnap reggel Mezőhegyesre rándulnak át, a honnan újra vissza jönnek Aradra és délután Paulisra mennek, ahol megtekintik a vincellériskolát. A diákok ezután Budapestre utaznak. A szerb diákok az aradi tanítóképző intézet vendégei.

— Tisza az alkoholizmusról. Nagyváradról távirat ozzák: Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg közgyűlését, amelyen résztvett Tisza István gróf és Beöthy László főispán is. A közgyűlésnek egyik legérdekesebb tárgya Szatmárvármegyének átíratása volt, hogy Biharvármegye üdvözölje a nemzeti kormányt. Az állandó választmány azal terjesztette az átíratot a közgyűlés elé, hogy egyszerűen vegye tudomásul az átíratot és ne intézzen üdvözlő felíratot a kormányhoz, mert erre a jelen körülmények között nincsen oka. Csorvássy István, a függetlenségi párt helyettes elnöke azt indítványozta, hogy fogadja el a közgyűlés Szatmárvármegye átíratát. A törvényhatósági bizottság azonban Csorvássy indítványát leszavazta. Tisza István gróf egy jelentéktelenebb tárgynál szólalt fel. Szalender Károly ugyanis azt javasolta, hogy írjon fel a közgyűlés a képviselőházhoz a korcsmák vasárnapi szünete tárgyában. Tisza gróf veszedelmesnek tartja általánosságban az alkohol-fogyasztást, de a vasárnapi szesz fogyasztás csak csekély részét képezi a nagy fogyasztásnak. Igazságosnak kell lenni a falusi néppel szemben, mert ennek egyedüli szórakozása a vasárnapi korcsmázás. A közgyűlés Szalender indítványát elvetette.

— **A vállalatok adója.** Aradváros adókiivető-bizottsága e hó 28-ikán kezdi kivetni a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok üzleti adóját, valamint az igazgatósági jutalékok adóját. A kivető bizottság a városháza földszinti kistermében ülészik.

— **Csőd egy képviselő ellen.** Budapestről táviratozzák: Gaál András országgyűlési képviselő ellen Kohn Lajos, a Casinó de Paris főpincére csődöt kért, mert 114 koronával tartozik neki. Kohn me. perelte az összeget, ítélet is van, de a képviselőn nem lehet behajtani az összeget, mert — mint ismeretes — az Aszódi takarékpénztár 30,000 korona erejéig letiltotta képviselői fizetését. A főpincér az alábbi kérvényben kéri a csődöt:

Tekintetes kir. törvényszék. Gaál András budapesti lakos, országgyűlési képviselő tartozik nekem megrendelt és elfogyasztott ételek és italok vételára fejében 114 korona tőkével és járulékaival, mely követelésre vonatkozólag ellene jogerős ítéletet is nyertem. Minthogy a B alatt csatolt zálogolási jegyzőkönyvvel valószínűsítve van, hogy alperes vagyonát tartozásai meghaladják és ellene csődnitási jogom van, tisztelettel kérem, méltóztatnék jelen csőd kérvényem tárgyalására határnapot kitűzni és arra adósomat azzal megidézni, hogy vagy biztosítsa követelésemet vagy igazolja fizetési képességét. Kérem öt minden esetre jelen kérvényem költségeiben és még felmerülő költségeimben elmarasztalni. Tisztelettel: Kohn Lajos.

A törvényszék még nem tűzött ki határnapot a csőd kérvény tárgyalására. Ha a törvényszék elrendeli a csődöt — ami nem bizonyos, — úgy Gaál András az összeférhetlenségi törvény értelmében *elveszíténé mandátumát.*

— **Newyork veszedelme.** Az Egyesült-Államok leghatalmasabb városának lakosságát, a mint *newyorki* lapok írják, rendkívüli aggodalommal tölti el egy gyászos — jóslat. Maga a jövődőlés a legborzalmasabb és azzal biztat, hogy két hónap múlva — augusztus közepén — legfőljebb csak nyomai fognak megmaradni Newyorknak, a világ manapság egyik legvirágzóbb városának. Az egyik fele bele fog hullani az északon, a másik fele a keleten húzódo folyóba. A jóslás annyira együgyű és vakmerő, hogy akármelyik cigányasszonynak is a becsületére válnék, mégis félelmet keltett a pusztulásra szánt városban. A modern Kaszandra ugyanis Amerika legnevesebb időjóslója, Johnson Horace, aki annakidején megjövendölte a jamaikai földrengést és Szan Franciskó pusztulását.

— **Köröznek egy angya'csinálónót.** Néhány nappal ezelőtt Halom Dezsőné, aki két év óta elváltan él az urától, felkereste Fülel József né babaasszonyt, hogy operációt hajtsen rajta végig. Az asszony vállalkozott a veszedelmes műtetre, amely olyan szerencsétlenül végződött, hogy Halomné súlyos beteg lett. A megsérült asszony orvósért küldött, a ki azonban nem tudta megállapítani, hogy Halomnénak mi baja. Végre is egy orvostanárt hívtak, aki a beteg asszonyt a szülészeti klinikára küldte, ahol dacára a rögtön megejtett operációnak, ma reggelre meghalt. Az eset után Fülel József né eltűnt a fővárosból, s most a budapesti rendőrség országsszerte körözi.

— **Házasságszedelő zenész.** Özv. Mócz-Karácsonyiné azon hölgyek közé tartozik, akik kenyerük javát már elköltötték, de szívéből még sem tudott elrebbenni a mindenható, az örök szerelem. Legujabban Váradí Sándor zenészért lángolt, aki annyiban különbözött a többi ideáljaitól, hogy *házasságot* ígért neki. A rokonszenves fiatalember annyira megnyerte az özvegy tetszését, hogy tárcáját is rendelkezésére bocsátotta, amit az élelmes lovag állítólag

nem is restelt készségesen elfogadni. Így apródonként Váradí Sándor 50 koronájába került az asszonynak, aki sosem sürgette a pénz visszafizetését, csupán a házasságot. Az ifjunak azonban, aki a pénzt elfogadta, eszé ágában sem volt, hogy az özvegyet elvegye s miután látta, hogy kisdéd pénzfórássai elapadtak, egyszerűen faképnél hagyta epedő menyasszonyát. Karácsonyiné türelmesen várt máig. Azonban kétségtelenül meggyőződve róla, hogy becsapták, ma megjelent az aradi kir. ügyészségen és feljelentette a praktikus Don Juant.

— **Gyilkos cselédleány.** Véres gyilkosság játszódott le néhány nap előtt *Lippán*, a radnai hidon. Egy elvetemült, elzüllött cselédleány, a 22 éves *Lupp Márta* ugyanis megtámadott egy fiatalembert és mikor az védekezni kezdett, kést rántott elő és agyonszurta — azután pedig kirabolta, elvette tőle 50 koronát tartalmazó pénztárcáját. A csendőrség nyomozása kidőrtette, hogy a tettes a Temesváron szolgáló és időközben a szolgálati helyére visszatért *Lupp Mária*, akit ma itt letartóztattak és bekísértek a rendőrségre. Az áldozat kilétét még nem sikerült megállapítani.

— **Vizbefult vaggongyári munkás.** Megirtuk, hogy *Lovászky József* vaggongyári munkás hétfő délután szemben a katonai uszodával a Marosba fult. A szerencsétlenül járt munkás holttestét ma délután hat órakor a Maros tulsó partjánál a regatta egyeslet tagjai kifogták a vízből. A rendőrség intézkedésére a holttestet az alsó temető halottaskamrájába szállították.

— **Gyilkosság Rosszián.** A rosszai nagykorcsmában tegnap délután összeszólkoztak *Dalka Román* és *Morár Jakab* rosszai lakosok. A vitatkozás vége verekedés lett, amelyben *Dolka Román* bizonyosodott gyengébb félnek, elanynyira, hogy megfűött. Ez volt a veszte, mert *Morár* vérszemet kapva futó ellenfele gyáva ságán, utána rohant s mikor elérte, késével úgy szurta hasba *Dalkát*, hogy ma reggelre meghalt. A csendőrség letartóztatta a tettest és délben behozta Aradra az ügyészségre. Az ügyész megállapítván, hogy *Morár* tettét erős felindulásban követte el, szabadon eresztette, aki még ma este visszatért Rossziára.

— **Allatias gyermekek.** Budapestről táviratozzák: Borzalmas büntettet követett el ma két gyermekember a Király-utca 38 ik számú házában. *Katz Armin* 15 éves ékszerész és *Stern Vilmos* 13 éves szabóinas ma becsalták a lakásukba *S. Irén* nyolc éves leánykát, bezárták az ajtót és merényletet követtek el ellene. A leány szülei megludták, hogy leányukat a két fiu megbecstelenítette, jelenést tettek a dologról a rendőrségnek, amely a két bűnös fiut letartóztatta.

— **Egy volt aradi diák sikere.** A budapesti zeneakadémián most dől el a Reményi díj sorsa. *Reményi Mihály* műhegedűkészítő ugyanis minden tanév végén értékes hegedűt ajánl fel a legtehetségesebb növendéknek. Az idén hat ki való hegedűs állott ki a dobogóra s közülök a hatszáz koronás *Gaspardie Saló* utánzato, amelyet a csiga helyén *Hubay Jenő* fejszobra ékesít, *Telmányi Emil* volt aradi gimnáziumi tanuló, *Telmányi Emil* volt gimnáziumi tanár fia nyerte meg.

— **Uj tanítók.** Tegnap fejeződött be az aradi tanítóképző intézetben a tanító képesítő vizsgálat, mely öt napon át tartott. Az első nap délelőttjén a hittani és a kántori képesítőt tették le a jelöltek, mely alkalommal *Varjassy Árpád* kir. tanácsos, tanfelügyelő mellett *Krisztofcsák Gyula* ujaradi főesperes elnökölt. A képesítőre összesen 28 növendék jelentkezett, kik közül 27-en nyertek tanképesítést, egy jelölt pedig két tárgyból karácsonyig visszautasítá-

tott. Az új tanítók a következők: *Ádám János*, *Avender József*, *Balásy Gyula*, *Faragó Ede*, *Forgács Ferenc*, *Hajdu Sándor*, *Institóris József*, *Juhász István*, *Jnrányi Gusztáv*, *Kandel Henrik*, *Klivinyi Zsolt*, *Kmetty István*, *Koszka József*, *Kőszeghy Márton*, *Kun Péter*, *Martzy Károly*, *Mathiász Oszkár*, *Mihavec Rezső*, *Monus Lajos*, *Molnár Mátyás*, *Pintér Lajos*, *Posta Sándor*, *Urderián György*, *Varga Károly*, *Vekov János*, *Vértes Vilmos*, *Weisenburger Sebestyén*. Az eredményt *Varjassy Árpád*, a vizsgáló bizottság elnöke hazafias szellemben tartott beszéd kíséretében hirdette ki.

— **Dijnok-sztrájk.** Ez is fenyeget, még pedig Horvátországban. Jó isten, az államgépezetnek ez a csöndes, nyugodalmos robotos csapatja, amelynek a hátán szinte fát lehetett vágni, még a dijnokoknak is hozzá kell nyulni a legvégső fegyverhez, hogy emberségesebb sorsra jussanak. Nem rózsás a sorsuk ezeknek a sovány bérrel tartott embereknek, ezt körülbelül mindenki tudja. A legtöbbjüknek családotul kell tengődniök a szűkös keretből és így nem nagy a meglepetés, amikor készülődő sztrájkukról jön hír. Eszéken határozták el népes gyűlésen a dijnokok, hogy Horvátország területére kimondják az általános sztrájkot, ha a kormány augusztus elsején nem intézi el kedvezően a fizetésrendezésüket. A dijnokok a zágrábi országos szervezetüket szállították, hogy a mozgalmat a kezébe vegye.

— **Megölte a villám.** Kőrmendről táviratozzák: Velemér községben *Balogh Dániel* a mezőn foglalatokodott, m. közben a közelgő zivatar elői egy fal alá menekült. A villám lecsapott a faba és *Baloghot* is agyonstujtotta.

— **Megszökött örült.** Ily című minapi cikkünkre vonatkozólag az aradmegyei közkörház igazgatóságától azt az értesítést nyertük, hogy a szóbanforgó örült, akit a minap Gyorokon elfogtak, nem szökött meg a közkörházból, ahová vitus tánca miatt önként vétette fel magát. Az illető önként hagyta el a kórházat, a honnan, miután ő maga vétette fel magát, akkor távozhattott, amikor akart.

— **Gyilkos cigánybanda.** Kőrmendről táviratozzák: Himód községben az éjjel cigányok betörték *Spiegler Mór* kereskedő üzletébe. Az asszony a zajra felébredt és kifutott, hogy a kocsist segítségül hívja. *Lindmayer József* kocsis lármájára a cigányok megszaladtak és az utánuk futó kocsist egyik betörő *szivenszurta*. A kocsis nyomban meghalt. A csendőrség nyomozza a betörőket.

— **Borzalmas halál.** *Nagykikindről* jelentik: *Stark Mátyás* 17 éves munkás a *Krumenacker* féle gáztéglagyárban azzal volt elfoglalva, hogy a cserépprés alól az anyagot kiszedje, midőn a gép működő könyöke elkapta és a sajtolóhoz vágta. A sajtoló a szerencsétlen fiut elkapta és abban a pillanatban fejét törzsétől elszakította. A vizsgálatot megindították, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **Veszedelmes udvarló.** A lovagkor romantikája Aradon leginkább a Rácfertályban maradt meg, ahol, ha kell, karddal is kivívja szíve hölgyét a szerelmes legény. *Therness András* is ebből a fajtából való. Neki ugyancsak bajonettje volt, de a dicstelen fegyverhez kevesetb szerencse is járult, mert *Denhoff Jánosné* leánya, a szép *Máriska* csepett sem tudott lelkesedni érte. Minthogy a szép szó és könyörgés mit sem használt, ma végre erőszakoskodni kezdett *Therness*. Magához vette a jó öreg rozsdás szerszámot s átment vele a szomszédban lakó ideáljához s leszurasal fenyegette *Denhoffékat*, ha nem adják neki a leányt. A házbéliek tették ártalmatlanná a legényt, akit még a nap folyamán *Denhoffné* életveszélyes fenyegetés miatt feljelentett a rendőrségen.

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok** ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weiszal*. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 19.

Amerika ¼ magasabb. Változatlan árak.
Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.35—10.36	10.27—10.28
Zab októberre	7.34—7.35	7.26—7.27
Rozs októberre	8.38 8.39	8.3 ^a —8.39
Tengeri júliusra	5.78 5.79	5.77—5.78

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	653 —
Magyar hitelrészvény	75.25
Magyar jelzálog hitelbank	484. —
Oszták-magyar államvasuti részvény	670 —
Rima-Murányi vasút részvény	540. —
Közuti vasút részvény	545.25
Lezámitolóbank részvény	496.50

Budapest-kőbánya sertéskereskedelem.

— Junius 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 136—137 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 141—142 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéslelés: Junius 16. napján volt készlet 36,220 darab, Junius 17. napján felhajtott 1350 darab, Junius 17. napján elszállított 147 darab, Junius 18. napjára maradt készletben 36,428 darab. A hizott sertéslelés iránzata: Kissé kellemesebb.

FERENCZ JÓZSEF keserülvé

IDEGENEK ARADON.

— Junius 19. —

Központi szálloda. Ujhelyi Kálmán birtokos Budapest. — Feldman Miklós dr. törzsorvos Nagyvárad. — Fekete Jakab miniszteri biztos Marosvásárhely. — Szarvassy József dr. ügyvédjelölt és neje Budapest. — Taub Miksa kereskedő Békéscsaba. — Husenetti Emil kereskedő Bécs. — Bauer Gyula bányamérnök Kőrösbánya. — Mihálics Sándor főerdész Brád. — Porsch József birtokos Ócsa. — Szabó István országgyűlési képviselő és neje Budapest. — Haus Elemér százados Debrecen. — Sebestyén Róza magánzó Budapest. — Kerekrethy Miklós főhadnagy Békéscsaba. — Hay Lajos dr. orvos és neje Jászberény. — Korbányi József magánzó Nagyszalonta. — Kranerter Adolf kereskedő Bécs. — Blath Fülöp birtokos Krakkó. — Herzl Bernát igazgató Budapest. — Horváth Artur kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Gál Gyula művész Budapest. — Petkovics Istvánné és leánya Budapest. — Madár Sándor birtokos Budapest. — Német Viktor lelkész Budapest. — Gobloviczky Sándor mérnök Budapest. — Vidor Károly lelkész Nagyvárad. — Bárony Iván lelkész Nagyvárad. — Szilágyi Sándor igazgató Magyaróvár. — Égető Mihály hivatalnok és neje Déva. — Székely Andor igazgató Nagyszében. — Molnár Géza dr. orvos Félégyháza. — Rácz Károly és családja Hódos. — Fodor Alfréd és neje Szeged. — Csukási Lajosné és leánya Debrecen. — Kiss Lajos dr. és neje Temesvár. — Veres Antal jegyző Szabadka. — Sugár Jenő hivatalnok Pozsony. — Murányi Sándor bíró Lugos. — Vinkler Gyula utazó Budapest. — Nagy Samu utazó Budapest. — Steiner Hugó utazó Budapest. — Gróf Dániel utazó Budapest. — Löwinger Emil utazó Budapest. — Deutsch Kálmán utazó Budapest. — Betelheim Sándor utazó Budapest. — Bartha Emil utazó Budapest. — Laufer Ignác utazó Budapest.

Goldner Armin utazó Budapest. — Klein Vilmos utazó Budapest. — Veisz Samu utazó Budapest. — Müller Zsigmond utazó Bécs. — Romsauer Antal utazó Bécs. — Kemény József utazó Bécs. — Grünberger Péter utazó Bécs. — Bartók Ede utazó Bécs. — Rosenberg Vilmos utazó Bécs. — Veiner Miksa utazó Bécs. — Markovics Rudolf utazó Bécs. — Göde János utazó Trieszt. — Engel János utazó Déva. — Theil Rudolf utazó Segesvár. — Stein Samu utazó Nagyvárad.

Vass-szálloda. Klein S. utazó Bécs. — Schwarz Mór utazó Bécs. — Biederman Mór utazó Budapest. — Farkasházi József utazó Budapest. — Ottmayer István utazó Budapest. — Margineanu T. tanár Temesvár. — Homonay Pál és neje Csány. — Ottovay Elemér hadnagy Szabadka. — Lugosi Kázmér magánzó Szentfalva. — Grün Árpád utazó Brün. — Folkmann Izidor utazó Bécs. — Zöldi Lajos utazó Bécs. — Hamburger Izidor utazó Bécs. — Frank Ferenc utazó Bécs. — Hingerleider M. utazó Budapest. — Zöldfalvy Lajos magánzó Belsőbánya.

Pannónia szálloda. Szilágyi Gyula földbirtokos Kunágota. — Erdélyi Ignác mérnök Temesvár. — Hajduska Géza magántisztviselő Temesvár. — Friedman Lipót utazó Temesvár. — Ungár Manó utazó Budapest.

Nyári színház.

Csütörtökön, 1907. évi június hó 20-án:

GÁL GYULA mint vendég:

A szókimondó asszonyág.

Színmű 3 felvonásban, előjátékkal. Irtá: Victorien Sardou. Fordították: Fay J. Béla és Makó Lajos.

SZEMÉLYEK:

Hübscher	Novák Irén.	Mária, neje	Tilgerné.
Lefebvre	Delli Lajos.	Mária Karolina	Kőrössy Jucl.
Neiperg gróf	Horti Sándor.	Eliz, hercegnő	Szilágyi B.
Fouche	Várnai Jenő.	Savary	Szathmári A.
Vinaigre	Knicsar L.	Debreaux	Leővei Leo.
Napoleon	Gál Gyula	Hercegné	Zalai Margit.

Közdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás

Alólirottak mindazon jó rokonoknak és ismerősöknek, akik felejtethetlen és forrón szeretett leány, illetve testvérünknek

Bárczy Teréziának

f. hó 18-án történt végtisztességén azon mérhetetlen csapást és fájdalmat, melyet az elhalálozás folytán éreztünk, megjelenésükkel és részvételükkel, valamint koszorúk küldésével enyhítették, úgy nagyságos Csák Cirjék Alajos minoritarend főnök urnak azért, mivel a temetési szertartást személyesen végezni kegyes volt, ezután is hálas köszönetünket nyilvánítjuk.

Arad, 1907. évi június hó 19-én.

**özv. Bárczy Tóbiásné és fia
Lurza János.**

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fütőkőszén,

Porosz Salon-kőszén,

Porosz Légszesz Pirszén

és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Takaréktüzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentékenyen

olcsóbb, mint a tüzfű.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombezott zsákokban** eszközöljük.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

**Steckenpferd-
Liliomtej-szappan**

Bergmann és Társa Dresda és Elba melletti Teschen, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

1045

**Nagy választék
vegytani és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:**

**Lombikok,
Görek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsovek.**

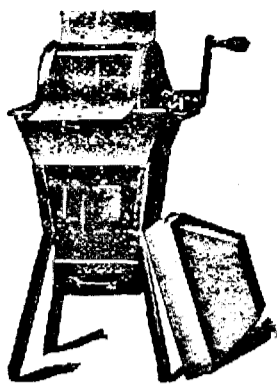
**Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.
Villamos izzótesteket.**

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkel főző-
és díszedények**

**a legnagyobb választékban és
legolcsóbban
Gebhart Testvéreknel
ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.**

25 koronát meghaladó készíltetések után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

A John-féle „Teligöz” mosógép

**A jelenkor legtökéletesebb
gőzmosógépe!**

Időnek, munkának, szappannak, szódának, víznek és tüzelőanyagának 75%-ig járó megtakarítása a kézzel való mosáshoz viszonyítva.

Mosó-, főző-, gőzölési és fertőtlenítési készülék egyben. Legcsekélyebb térszükséglet.

A mosandó darab legnagyobb kimélése.

Kezesség: Kötelezettség nélküli próbaszállítás.

Állandó raktár:

Pöhm János

vaskereskedőnél

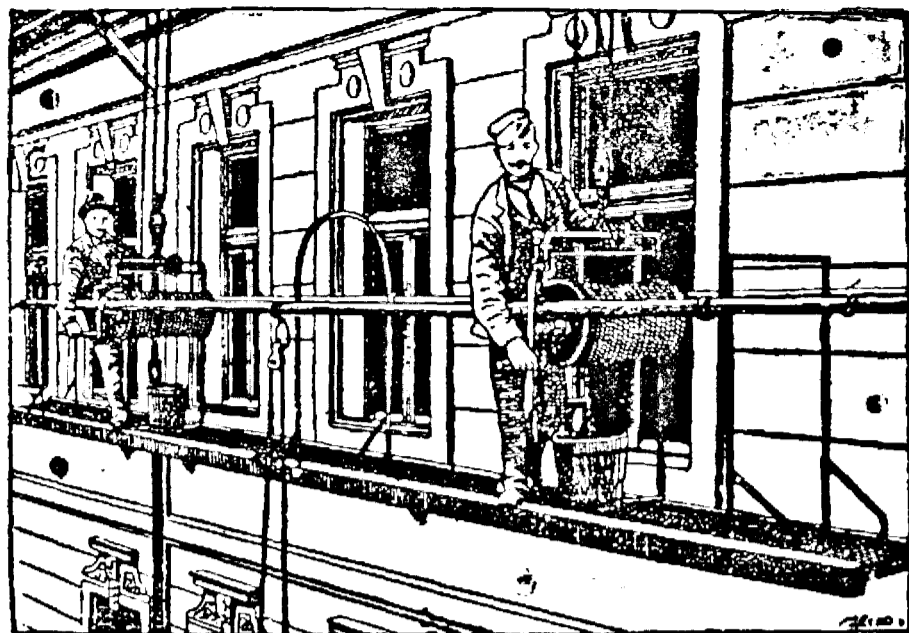
1287

Arad, Szabadság-tér.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

Néiküldhetően minden háztartásban.

Néiküldhetően minden háztartásban.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Deák Ferenc-utca 36. szám alatt**

799

festő- és mázoló-vállalatom

a jelen kor igényeinek megfelelőleg kibővítettem.

Birtokomban a legújabb stilszerű minták, melyek azon helyzetbe hoznak, hogy a legszebb kivitelű munkát is legjutányosabban számíthatom. Utcái és udvari **homlokzat festészetben elismerve vagyok, melyet számos elismeréssel igazolhatok.**

Becsés pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Bräuner Vilmos, szobafestő és mázoló

Arad, Deák Ferenc-utca 36.

Saját felhuzó gépek.

Vidékre is elvállalok e szakmába vágó munkákat.

A. apittatott 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült
cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyisintén **takarék-tűzhelyek és fürdőkádak kifalazását, nemkülönben központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályháim bármely rendszerű va. betéttel mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pirszen fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

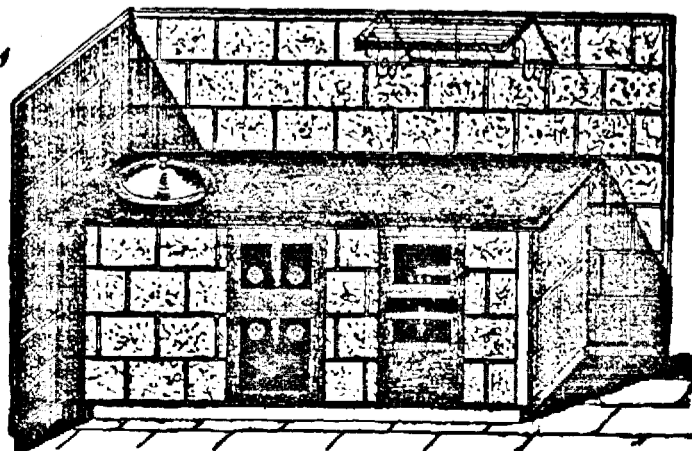
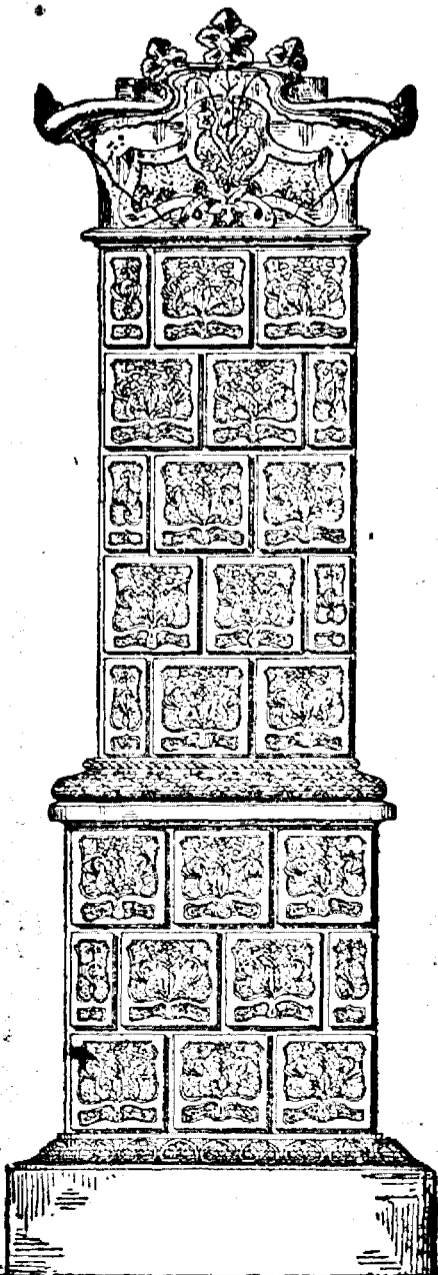
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Zépes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

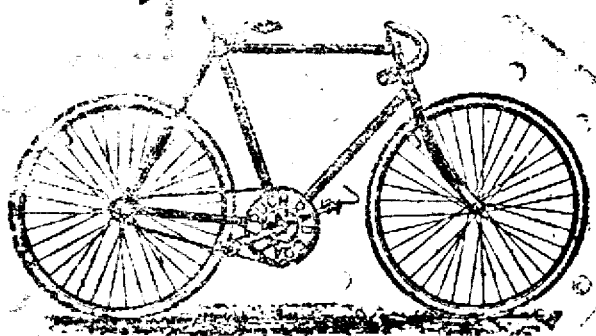

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Vérszegénység és sápkórban

szervenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt éri el. B. vásárlásnál csak a valódi Rozsnyay féltét fordítsuk. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

F i n o m

Jamaicai Rum

a legelső angol cégtől hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

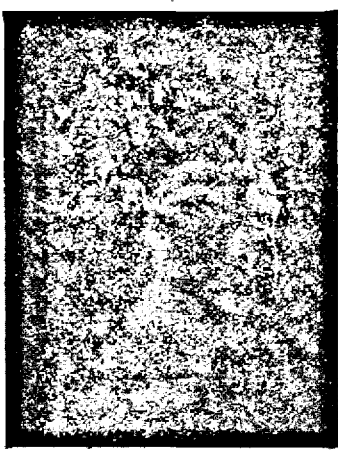
Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban

458

Arad, Szabadság-tér.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárban.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Előnyös intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
kivárára.

Költségnélküli vizellátása

községek, gyártelepek, gazdaságok, mezőlakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

lavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések

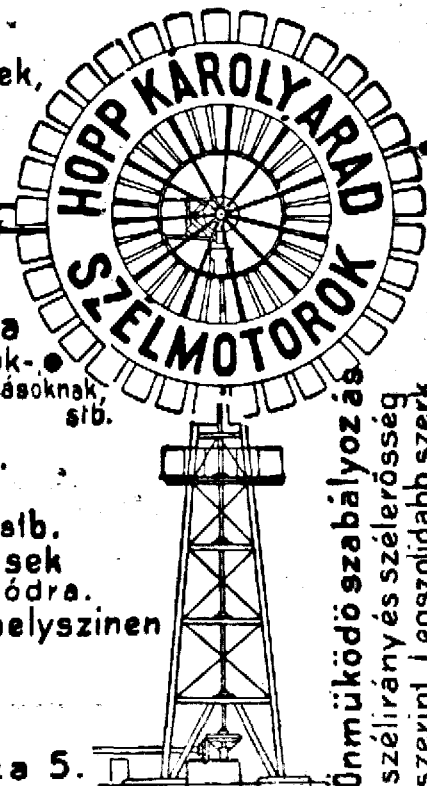
minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,
ARAD, Széchenyi-utca 5.

987

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerinti. Legszolidabb szerk
legmagasabb munkaképe

Utazó bundák és béli belépők
— kölcsön adtnak —

1230

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szűcsárúk, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapkák nagybani
— készítése és eladása. —

Javításokat, átalakításokat gyorsan és jutányosan vállalunk. Azonkívül mindennemű tárgyakat a molyok megóvásától, szörme, szövet, posztó, szőnyeget, ablakfüggönyök s ezekhez hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos és molymentési szert használunk a mi saját találmányunk és csakis egyedüli intézetünkben található.

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabbban feltalált fénynyel gyönyörűen fényezett **ingeket, kékeltket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használata által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mérsékelt árak mellett elvállalom.

Videki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD, 1480

Tökölly-tér, román templom-épület, a kis posta mellett.

Ifj. Kópetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.) 147

Nagy választék

angol zephirekben, fehér és színes női ruha vásznakban.

Schwetzi fehér és sárga

batiszlok és kész öltözékek. Napernyőkben.

Plisirozás és gouverirozást bármely szélességben elvállalom.

Városi és megyei telefon 477.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKEK

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek mególják a lábfej fejlődését, gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 643

Megérkeztek a tavaszi divat újdonságok.

Brunner Béla

uri divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-ajlota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszébb és legdivatosabb **ingek, gallérok, kékeltket, nyakkendők, kesztyűk, selyem zsebkendők, harisnyák, stb. újdonságok** kaphatók.

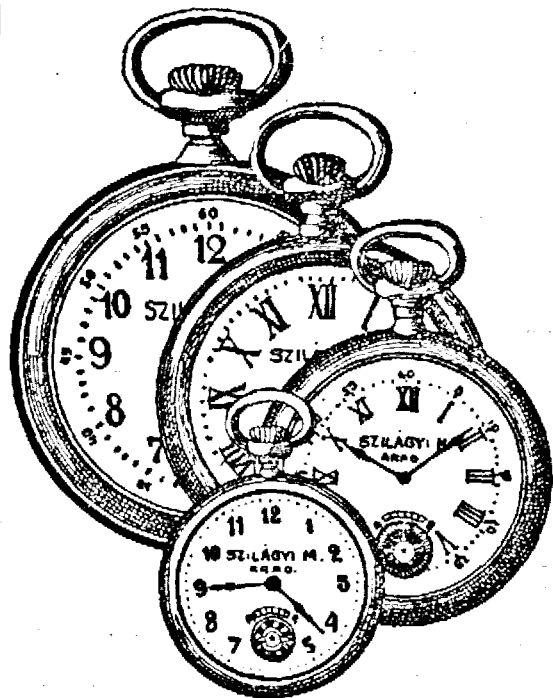
Legnagyobb választék **fa-, vászon és bőr-utazóbőröndökben!**

Divatújdonság francia és angol illatszert különlegességekben.

HAMERLI I. pécsi kesztyűgyár főraktára.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Videki megrendelések azonnal elintéztetnek. 138

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb 1990

óra-javító műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagymajláthi (Csanádvármegye) ev. ref. egyháztanács pályázatot hirdet egy új ev. ref. templom és egy új lelkészlak megépítésére.

A zárt írásbeli versenytárgyalás Nagymajláthon az ev. ref. lelkészi irodában 1907. évi július 15 (tizenöt) én d. e. 10° (tiz) órakor fog megtartatni.

A kikiáltási ár a két épületre együtt 35366 kor. 01 fillér.

Ajánlattevő tartozik az ajánlott összeg 5 (öt)%-ával ellátott lepecsételt 1 (egy) korona bélyeggyel s kellő felírással írásbeli zárt ajánlatot benyújtani, az ajánlatnak tartalmaznia kell az ajánlattevőnek azon nyilatkozatát is, hogy ő az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri, magát azoknak aláveti. Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

Az ajánlatok a helyszínén (az ev. ref. lelkészi irodában) a tárgyalással megbízott egyháztanács elnökének adandók át.

A részletes tervek, költségvetések és feltételek a nagymajláthi ev. ref. lelkészi hivatalnál betekinthetők.

Elkésett, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Nagymajláthon, (posta helyben) 1907. évi június hó 16-án.

1622

Egyháztanács elnöksége.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztálanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, kesztyűvel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

ibolya szappan 70 fillér, ibolya tej 1 kor. és ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utáztatok és hamisítványoktól. A bevasárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

H AJ Ó S Á R P Á D gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kálmán, Kocsuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészeknél és Vojtek és Welcz droguáriájában.

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt kerékpár, varrógép és Gramofon raktárát. 1002

„Singer”, „Original Viktoria”, Central Bobbin varrógépek családja használatra és ipari célokra.

„Puch”, „Helical-Premier” és „Preciosa” kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalom abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586

Wolf János.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor, gomb, bojtok és rojtok

állandóan raktáron tartainak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készit. 682

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító

963

berendezéseket és javításokat, lámpák és csillárok átalakítását gáz- és villanyra szakszerűen és a legolcsóbban végzem. — Ivlámpákat, elektro-motorokat és lusztereket mintakönyv, vagy rajz szerint szállitok. Legjobb minőségű villanykörtek, Auerek és ivilámpaszemeket raktáron tartok.

Diamant Ferenc.

Kazinczy-u. 1.

(A polgári iskolával szemben.)

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Booskál-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újra festését** bármennemű stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, fűzők, lámpák, páriák, fűzők, csillárok és fürdő-kadakat.** 1488

APRÓ HIRDETESEK.**46 darab süldő,**

átvészelt miskálolt, páronként 200 kilósak — eladó Kontz Zsigmondnál Tauczon. 1627

Aratásra

szalonna, zsir és minden hentes áru a legjutányosabb napi áron beszerezhető Garai K. hentesüzletéből Arad, Boczkó-utca 2., Hal-térrel szemben. 1466

Budapestben

kitűnő forgalmu borüzlet, borkészlettel teljes felszereléssel szabad kézből eladó. Vételhez 7500 frt szükséges. — Cim a kiadóhivatalban. 1555

Nyári Blouse Album

legújabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében, Aradon. 361

Riztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségtű urak állandó a kalmazást kaphatnak egy könnyen elsídható házi czikk eladására. Pénzbeszedők óvedékkel kerestetnek. Ajánlatok „K & ICO.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Tégla, Cserép

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

körkemenes téglagyárban

Mikalakán, a Radnai-ut végén

A motoros vasúti megálló helyén.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvétetnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát várm és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és faon-téglákban.

Szép szőlőkert

Gyórokon a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

Alkalmazást keres

középiskolát végzett, irodai teendőkben jártas fiatal ember, ki magyarul és németül perfekt ír, beszél és levelez. Cim a kiadóban.

Korcsma-üzlet

a belváros legforgalmasabb helyén, jól jövedelmező, betegség miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 1629

Az aradi gázgyárban

egy

segédtszti állás betöltendő.

Ajánlatokban az eddigi foglalkozás, nyelv ismeretek és igények megjelölendők.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és arnyas, szép és tágas kerthelyiséget, ugyszintén a város legkötünőbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámst is diszezen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termésű borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. **Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.**

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál

1406

Eladó házak,**Kiadó lakások.**

Kazinczy-utca 10. számú ház

egy 6 szobás utcai és egy 2 szobás udvari lakással, fürdőszoba, villanyvi ágitás, virágos udvar és kerttel és

Kápolna-utca 16. sz. ház

5 szobás utcai lakással

eladó, esetleg bérbeadó.

Bővebbet az 1632

„Aradi Icar és Népbank”-nál.

Legelő

az aradi határ Pécska felé eső részében a mai naptól kezdve november hó 1-ig 130—140 hold iekaszált rét és az aratás után október hó elsejéig mintegy 400 hold tarló legelő bérbe adandó. 1614

Bővebbet Arad, Batthyányi-utca 24. szám.

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.**Fischer Armin**

szobafestő és mázó

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő es mázó-

munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és szobakárpitozást a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6 sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kertü székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vaskosarak kaphaték.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöztetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű fogyasztó közönségnek szives tudomására hozni, miszerint ezelőtt Flórián-utcában létezett

hentes üzletemet

jelenleg saját házamban

Fulich Lajos utca 16. sz. alá helyeztem át, egyben ajánlom minden ezen hentes iparba vágó friss készítményeim a nagyközönség szives pártfogásába venni kegyeskedjen.

Mély tisztelettel 1171

Simandán György, hentes-mester.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetit

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakások előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lenkey utca 16., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Uj Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor-ért törlesztésre eladó.